

23

64. — NĂM THỨ HAI

Thứ sáu 15 Septembre 1933

PHONG-HOÀ

16 TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU 7 XU
TRANG

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

ADMINISTRATEUR
PHẠM - HỮU - NINH

TỰ' BIẾT, TỰ' CỨ'U MÌNH

Đọc những bài của Nhất-Linh, Nhị-Linh viết ở đây về «sự sống của dân quê», tôi không khỏi sinh lòng cảm-cảnh cho một số đồng anh em mình. Cuộc đời họ thật eo-hẹp, khắc-khổ, vô-vị.

Quầy-quần với nhau trong lũy tre xanh, số ruộng thì có hạn, số người thì càng ngày càng thêm, sự cần dùng chi-phí càng tăng ngang với những vật dụng xưa kia ta chưa biết, nay ở nước người đưa lại, gia-chi-dĩ còn có những lệ-tục, phiền-phức, bó buộc, người dân quê đã quen-thành thành căn-cối, căn-cối cả về tinh-thần và hình-thức.

Nay ta muốn nhà cửa họ phong quang hơn, lối ăn ở họ có vệ-sinh hơn, óc họ sáng suốt, lòng họ rộng rãi, thật không phải một sự dễ, đâu có nhiều người có tri-thức về làng theo đuổi mục đích đáng khen ấy cũng chưa có thể thành công được. Vì những việc ấy không phải do một nghị-định, hay một điều-lệ nào ban phát ra mà được.

Lối sinh-hoạt có khác, mới tạo nên được quan niệm về cuộc đời khác. — nay họ quanh năm chỉ tối, với ao bèo, thừa mạ, lo sự ăn mặc không xong, còn bụng dạ đâu mà ngẫm riêng đến thân-thể mình, và ước mong một xã-hội tốt đẹp hơn.

Đem những sự mở mang tri-thức, ăn ở cho vệ-sinh chẳng hạn, hoặc cách tổ chức làng mạc cho công bằng, hay những chủ nghĩa cao siêu nào nọ nữa, mà thuyết cho họ nghe,

mong họ thực hành được, tôi cho cũng là mộng ảo, nếu trước hết, ta không mưu cho sinh kế họ được dồi-dào hơn, mà hơn lên nhiều lắm nữa mới được.

Ở vào tình thế bọn ta ngày nay đối với cuộc tiến hóa trong dân quê, câu «việc kinh-tế phải lo trước việc chính-trị» mới thật là sắc dụng.

Khốn một nỗi mưu sinh như vậy là một việc lâu dài khó khăn. Mưu lấy cho mình, sự đó còn là dễ, đến như mưu sự lợi chung cho quần chúng thật là một sự rất khó, một sự khó mà ta không thể trông mong vào ai ai được, họa chẳng chỉ trông mong ở tài giỏi và lòng muốn sống của ta thôi.

Thế thì cần phải có nhiều người tài giỏi, nhận xét lấy hiện tình sinh kế dân quê, biết đủ, thiếu về mặt nào, và biết phương cứu chữa.

Nhưng tài giỏi chưa đủ, những người tài giỏi đó còn phải có công tâm lắm nữa, nghĩa là biết khinh thân mình mà lấy sự mưu lợi chung làm nghĩa-vụ. Nhiên hậu ta mới có thể tự biết mình và tự cứu mình được.

Hoàn cảnh tạo nên người mà người cũng có thể thay hoàn cảnh. Dân quê khỏi lo đói rét, tâm-trí thư thái, linh hoạt hơn, thì ta có đem những ý tưởng hay về đời người nói với họ, họ mới nghe và theo hơn, cuộc cải cách xã-hội mà ta thường mơ ước mới phối thai được. Khi ấy, kẻ xướng có người họa, những người có trách-nhiệm đưa đường chỉ lối có thể tự hào rằng đã dễ đạt những nguyện vọng sâu xa, nhưng chưa từng tổ, của quốc dân.

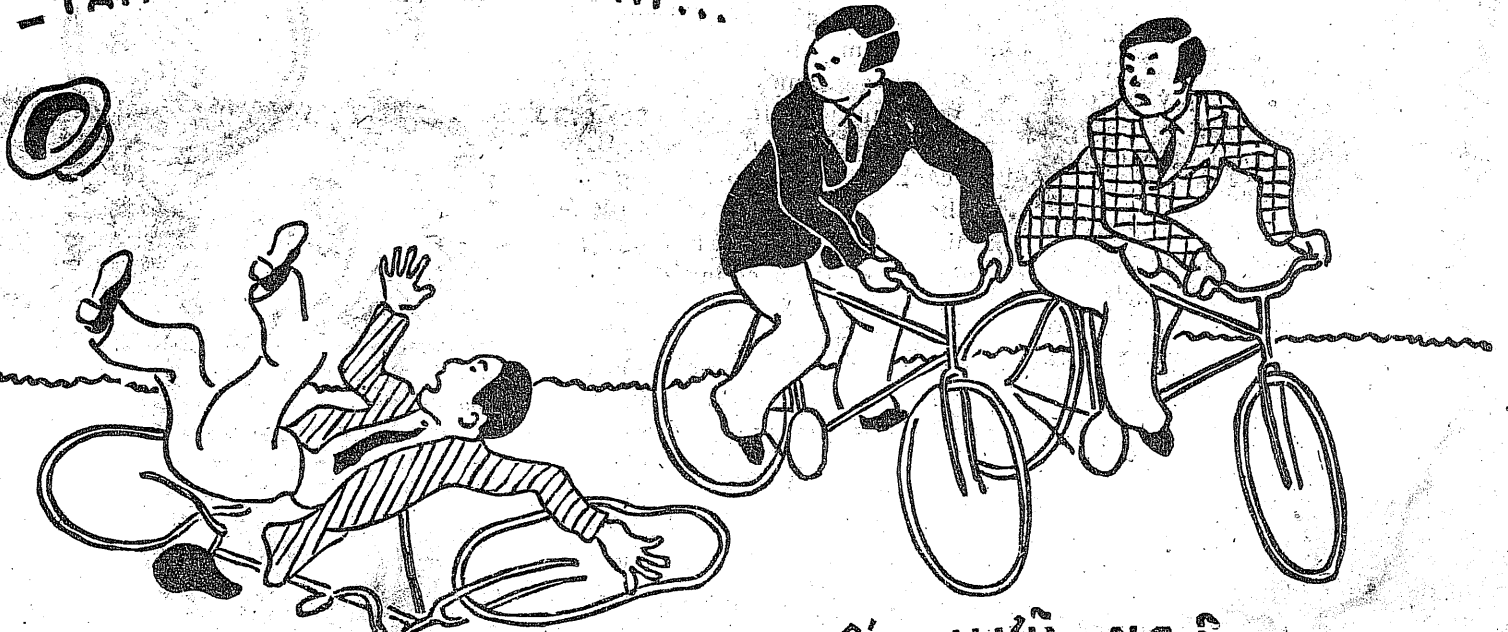
VIỆT-YÊN

THÀNH NHAN DẠ DẠY :

-TAM NHÂN ĐỒNG HÀNH...

DONG

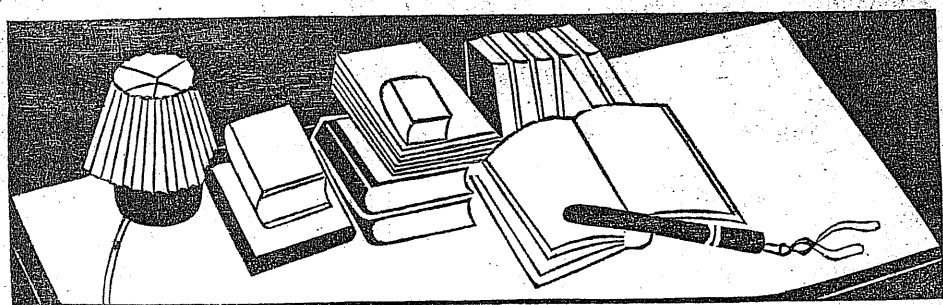

TẤT HỮU NGÃ... XE

— Thưa ngài hết lém đây ạ!

— Cái mũi « nhìn thẳng » như vậy là được nhưng cái tai, tôi muốn ông để « trông nghiêng » thì đẹp hơn!

ĐỌC GIẢ VIẾT

BÚC THU' NGỎ

cùng ông Phó hội-trưởng hội Tương-tế và Phò-tế tỉnh Sơn-tây

L.T.S. *Cái cảnh hành-khất quá u chường mắt (ăn mày trần-trưởng nằm lăn ra đất, hoặc đem râu rã những đứa bé mới để để gọi lòng người thương) thật là một cái vết nhơ của xã-hội annam.*

Ở một xã-hội văn-minh, không bao giờ có như vậy.

Ở Hanoi, người ta đã cấm ăn mày rong, và có lập nhà riêng để trợ cứu những người khổ. Mong rằng ở các tỉnh và ở các vùng quê sẽ dần dần có những cơ quan từ-thiện để tìm cách trừ cái nạn hành-khất.

Thưa ngài,

Chúng tôi rất lấy làm hân-hạnh đã được đọc qua quyền Điều-lệ của quý hội « Tương-tế và Phò-tế », chúng tôi rất ngợi khen tấm lòng bác-ái của quý-hội đối với đồng bào. Xong le hàng ngày vẫn thấy diễn ra trước mắt chúng tôi biết bao nỗi thương tâm là cái nạn hành-khất càng ngày càng bành trướng mà quý-hội chưa hề cứu được chút nào. Hàng ngày chúng tôi được mục kích rất nhiều hành-khất cầu bơ, cầu bất ở các ngõ hẻm, hàng cùng, ở đầu đường sọ chợ, kẻ thì mù, người lòa, lại còn có người tàn-tật nằm ở trên cái chổng tre một người nữa kéo đi xin rong các phố. Những người bất hạnh này tuy rất dễ bồng hòng xuất ngày những mong được bát cháo, lưng cơm của những nhà từ-thiện nhưng, than ôi! cơm vẫn chẳng được no lòng, áo không ấm cắt, nỗi cực lòng biết than thở cùng ai? Tối đến thì bả đầu ngủ đây, sáng thì thân tàn đầu dãi nắng mưa, thì tránh sao khỏi những nỗi sưng-hàn mà chẳng sinh ra bệnh nọ bệnh kia.

Trước những cảnh cơ cực ấy, tôi yêu cầu quý hội :

1. — Mua một khu đất thật rộng, xa tỉnh lỵ làm nhà! (nhà lá!) cho những kẻ hành-khất mù, lòa, những người tàn tật và những người già cả, tứ cố vô thân, không còn ai là thân thích để nương nhờ, đi kiếm ăn bằng nghề hành-khất có chỗ ở nhất định.

2. — Trợ cấp hàng ngày cho những người bất hạnh này (thì cái nạn hành-khất tỉnh Đoài mới mong có cơ tiêu diệt được). Và chẳng trong quyền điều-lệ của quý hội, trang nhì, điều-lệ 11, giòng thứ 19 có nói :

(A)... « Cứ giúp các người già cả, những người bị tàn-tật và những người mắc các bệnh không chữa được nữa... »

« Trừ cho mất cảnh hành-khất và bần khổ ».

Vậy tôi mong rằng: điều-lệ của quý hội sẽ đi ngang với việc làm, xin quý hội đem thi-hành ngay. Và lại ngài đương giữ một địa-vị rất quan trọng trong hội, xin ngài nghĩ đến tình đồng chủng, nghĩa đồng-bào, tìm cách cấp cứu cho những người bất hạnh này được no cơm, ấm áo, khỏi phải làm than thì tấm lòng từ-thiện của ngài há chẳng đáng ngợi khen lắm hay sao!

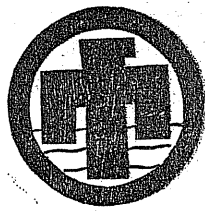
Mong thay!

Phùng-kiến-Son
Sơn-tây

Nhà cưới

Phố Hàng Cót (Takou), số 15-A mới mở nhà cho thuê để cưới rất lịch-sự trang-trọng, có đủ quả chèo, mâm, lọng, cốc chén bát đĩa và thợ nấu rất khéo; chỗ ngồi ăn tiệc rộng rãi, mắc nhiều quạt trần, phòng có đầu lịch-sự bày theo kiểu tân-thời. Giấy nói 871.

tủ' nhỏ...

Xá-tội vong nhân

Người đời giàu tưởng-tượng thật. Hôm rằm tháng bảy, họ trông rõ cửa ngục dưới âm từ từ mở trong bóng tối, thả ra muôn vạn vong-hồn hớn-hở lên cõi trần tìm lấy chút ánh sáng, hưởng lấy ít tự-do cho bỏ một năm trời đầy đọa trong những « sà-lim » tối thẫm, lạnh-lẽo như cảnh chùa bỏ hoang đồ nát. Họ hình dung ra vong-hồn, sương in mặt, tuyết pha thân, lần-quất chung quanh họ, lang thang ở bãi tha-ma, nơi đình miếu, tìm miếng cơm thừa...

Lòng ham sống của người đời to đến nỗi họ tưởng linh-hồn người khuất còn muốn trở lại đời vô-vị này mà chính họ cho là cõi phù-thế, nơi khổ-hải.

Họ không sao vượt ra ngoài thân-thế họ; đến Tạo-hóa họ cũng tưởng giống họ từ khuôn mặt đến mắt cá, họ khiếm tốn thay! Cũng chẳng nên trách gì ông Nguyễn - công - Tiểu, ông chỉ theo cái công-lệ ấy. Họ không chịu tiêu-diệt, muốn còn mãi với vạn-vật, tuy đời họ ngắn-ngủi như đời phù-du. Chết đi, họ không thể cho là không còn gì nữa được, họ muốn vẫn như sống, vẫn ao-ước, vẫn đau khổ, vui sướng, vẫn chịu nhân-quả...

Nhân-đức vẫn được hưởng mãi một hạnh-phúc vô song bên tây-phương cực-lạc hay trên trời cao xanh thẳm, tác-ác sẽ phải chịu nhục-hình, cưa chân, sứt thịt, bỏ vạc dầu... họ tưởng ông trời khoan-hồng đại-độ đặt ra dưới âm thứ hình phạt nặng và vô nhân-đạo hơn hình phạt mà óc dã-man của họ nghĩ ra để đối-phó với họ trên cõi trần.

Tục truyền Quan-âm bồ-tát hôm rằm tháng bảy xuống thăm địa-ngục, thấy cảnh hưởng của vong-nhân chịu trọng hình, chạnh mối thương tâm nên lấy lòng từ-bi xin đức Thượng-đế cho họ cái đặc ân mỗi năm được một ngày tự-do cũng như ông Ngâu bà Ngâu kia,

mỗi năm được cùng nhau xum họp một lần. Nhưng sao Bồ-tát đã từ-bi, không từ-bi cho trót, xin cho vạn linh được ra khỏi địa-ngục xuất năm! Tôi lỗi họ nào đã có gì mà bắt họ giam cầm, vì họ chẳng qua đã chịu cái số phận mà Thượng-đế đã định sẵn từ lâu.... Nếu không, nếu không, lý-số, mấy môn khoa-học hay ho của người tàu truyền sang cho ta chỉ để làm rối óc người đời mất. Không thể như vậy, vì lý-số là quốc hồn quốc túy của ta, mà quốc hồn quốc túy là điều hay, lẽ phải.

Mà nào có bắt họ giam cầm mà thôi đâu!

Người đời còn tưởng-tượng vong-hồn bị chém, bị tùng xẻo, bị cưa xẻ để đền lại lỗi xưa, bắt họ đem những cái xác thịt xuống âm để chịu đau đớn, bắt họ chết đi một lần nữa. Một điều khó nghĩ:

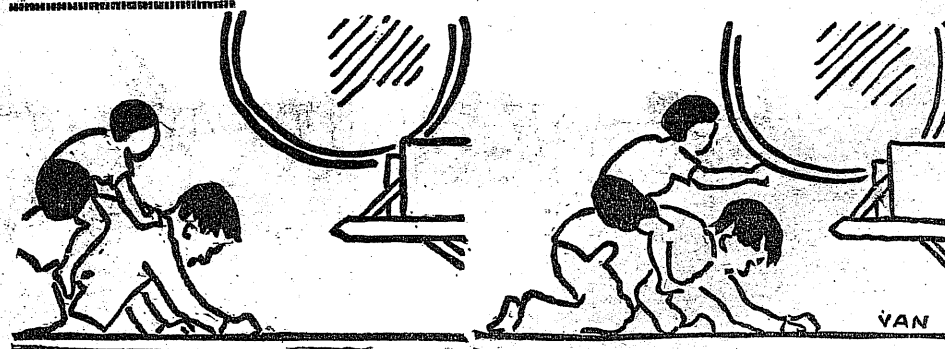
Không biết vong-hồn nào phải tội chết, có còn là vong-hồn nữa không hay là tiêu-diệt vào cõi hư vô. Nếu tiêu-diệt thì họ không đau khổ, không muốn, không mong, thất tình tan... họ đến Nát-bàn!

Ngẫm cho kỹ, đầu ý-kiến của người đời có trái ngược nhau, cõi âm có, có vì ta tưởng-tượng rằng có. Bảo là ảo-mộng như trên đời này biết việc gì là khác ảo-mộng? Con kiến leo trên lá cỏ ngoài nội, nó sống đây nhưng đối với ta cũng như kẻ khác. Có khác gì! Âm-ti địa-ngục, ta thấy rõ trong tưởng-tượng, vậy âm-ti đối với sự thực, không có đấy, mà đối với ta lại có, có mãi... cho đến lúc nào ta không còn cái hủ tục mê-tín mà khẳng-khăng giữ làm quốc hồn quốc túy.

Cõi âm đã có, những vàng, hương, mã ta đốt đi cũng có thể biến hình, xuống dưới âm hóa ra vàng thật, nhà cửa thật, để cho âm-hồn lại được như ta; đau, khổ, mong, vui.... sống.

Có một điều hơi lạ là không ai tưởng những đồ giấy đốt đi biến hình thế nào mà hóa ra đồ thật: sự đó chỉ có người nào không có cái trí khôn hai người, không nghĩ ngợi gì đến nhân-quả mới hiểu được. Mà trên đời nghĩ ngợi đến nhân-quả nào có bao lâu người.

Tranh dự thi số 93

Anh — Nhong! nhong!
Em — Ép! ép!

Em — Ép! ép! ép!

Người làm nhà nên biết rằng:
CHỈ Ở 42, Rue de Takou MỚI CÓ

KIẾN-TRÚC-SU'
ARCHITECTES DIPLOMÉS

Chuyên môn vẽ Kiểu-nhà.

...đến lớn

Ông Nguyễn-văn-Vinh, ông Sơn-xuân-Hoan... và Gia-Cát.

Ngày xưa, đời Tam-quốc, bộ ba Lưu-Bị, Quan-Công và Trương-Phi ba lần đến lều tranh của Khổng-Minh để mời ra giúp nước. Lần thứ ba, Khổng-Minh thức giấc, ngáp mà nhận lời.

Ngày nay, đời Tam-kỳ, chính phủ ba lần vời ông Nguyễn-văn-Vinh đến ban thưởng bậc-đầu bội-tinh, ba lần ông Vinh mỉm cười từ chối.

Khổng-Minh khi xưa biết quá khứ vị lai, liệu thế không ra không xong — mà cũng không ai nói đến tên nữa — đành hơn hờ mà ra vậy.

Giờ ông Vinh giỏi nghề tướng-số, chắc cũng có đoán sao đây, nên chỉ ông mới vô duyên với mẫu bằng đỏ, nên ông đành... nhân nhó mà từ vậy.

Như rứa thì thà đành không biết gì về lý-số như ông Sơn-xuân-Hoan, một lần chính phủ cho bậc-đầu bội-tinh là một lần... nhận ngay. Ông Sơn-xuân-Hoan hơn Khổng Minh và ông Vinh ở chỗ đó.

Hay là cũng tại số ông Hoan phải đeo trước ngực mẫu bằng đỏ? Không phải. Ông cũng muốn bắt chước ông Vinh từ chối, xong ông lo nếu ông từ, mẫu bằng đỏ không trở lại với ông lần thứ hai. Ông Hoan nghĩ đã chín lắm.

Từ ông Linh-Nhân đến ông Đỗ-Văn.

O hay! Sao lại vì ông Đỗ-Văn với ông Linh-Nhân... Ông Đỗ-Văn có cái mặt mèo đen gườm gườm.

Ông không có cặp mắt mèo, nh... Ông cũng một tính cách như ông Linh-Nhân... cái tính cách của con lừa... nguồn là Fontaine.

Gần đây, ông Nguyễn-Đệ bị các chức, ông Đỗ-Văn, chủ tịch Mặt-Táo, với-vội vàng-vàng hiến ngay ông Đệ món phi tập (trứng ung) như sau:

« Thế là ông Đệ nhà Bàng lại hoàn ông Đệ nhà Bàng rồi.

Ông Nguyễn-Đệ ngày nay tất cũng có cái tâm sự như cụ Nguyễn-Du lúc Lê mặt ngăm câu:

.....Lầu xanh lại bỏ ra phường lầu xanh.....»

Ông quân tử họ Đỗ đã người đã quy hẳn lấy làm mất lòng, há dạ. Chắc lúc đó, ông nghĩ đến hồi năm nào, quan Toàn quyền Varenne sang, ông cũng ngẫu nhiên mà về, ngẫu nhiên mà hô-hào cô-động... Tôi vẫn tưởng rồi ông còn ngẫu nhiên ở lại, ở lại mãi ai ngờ ông Đỗ-Văn đi tây, ngẫu nhiên

về, lại hoàn ông Đỗ-Văn đi tây...

Lúc đó, không biết ông có tâm sự gì mà ông ngâm câu gì, nhưng hẳn là tâm sự một người yêu nước yêu non, và hẳn là ngâm câu quốc hồn, quốc túy...

TỨ-LY

Bàn ngang

Làm quân-lữ phương Đông thật là khó, khó hơn làm bậc võ-nhân ở Tây phương nhiều.

Ở Tây phương, muốn làm võ-nhân chỉ cần có biết nghĩ; chứ thành người quân-lữ không cần đến điều nhỏ nhất ấy, cần theo sao cho đúng khuôn sáo của cổ-nhân: thể mới khó.

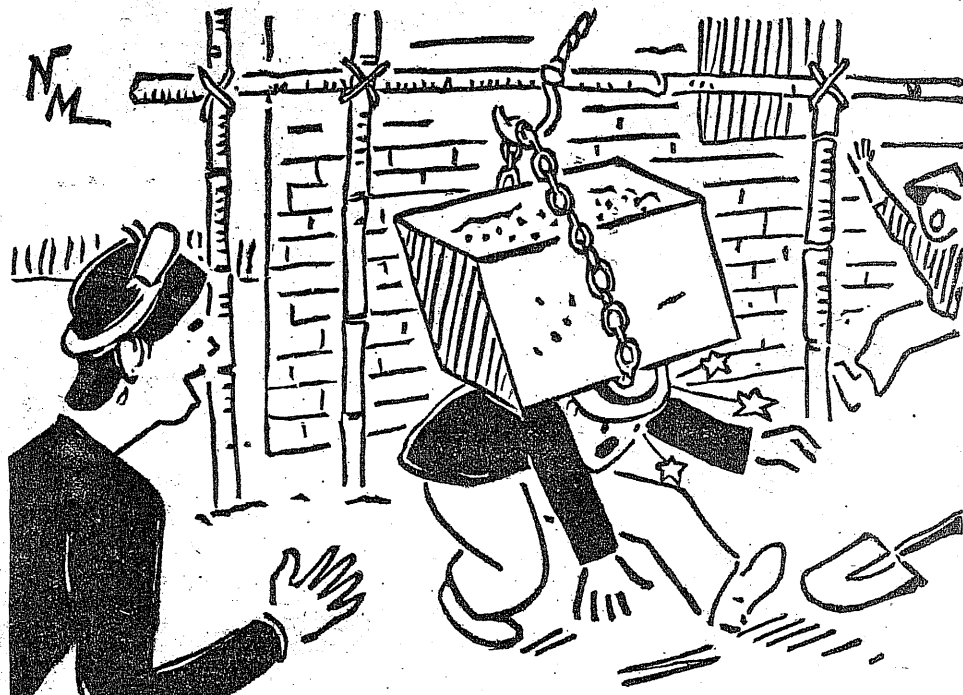
Đạo nho dạy rằng: phạm việc gì cũng phải thận trọng lấy con đường thẳng-thần, ghét những điều gì cong-queo, dầu từ ăn uống lễ thường cũng vậy.

Họ mang lên cho ta ăn miếng thịt kho, ta phải nhìn kỹ xem có vuông, tròn, bỏ dục hay méo-mó. Miếng thịt vuông, rất nên ăn, vì đó là miếng thịt của người quân-lữ, cổ-nhân dạy thế; tròn, bỏ dục cũng tạm được, nếu ta đói quá; còn đến miếng thịt méo-mó không ra hình gì, nếu ta ăn vào, đau ta lòng thẳng hơn người, chỉ là một anh tiểu-nhân: coi đó là cái muốn làm quân-lữ phải biết kỷ-hu học.

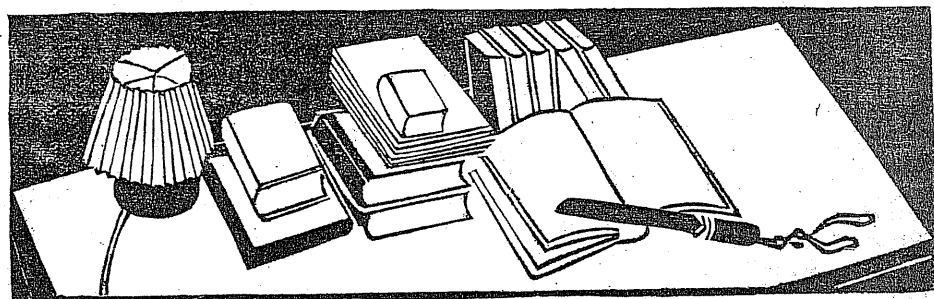
Đi đường ta cũng phải trọn con đường quân-lữ mà đi: dầu đi mất một ngày trời mới đến nơi, ta cũng phải đi thẳng mà đi, chứ ta không được tìm con đường tắt đi mất độ nửa giờ. Thí-du như ta ở Hanoi sang Gia-lâm mà cho có con đường quan-lộ từ Hanoi, theo giải sông Hồng-hà lên Lào-kay, qua Vân-nam, Từ-xuyên... rồi trở về Quảng-tây, Lang-sơn... Gia-lâm, ta cũng phải du-lịch hết nước Tàu, ta không được đáp thuyền nan qua sông: như vậy mới là hành-vi người quân-lữ.

Nào ai là người ăn miếng thịt to mà vuông, đi con đường lớn mà thẳng, các ông không cần nghĩ-ngợi suy-xét gì cả... vì các ông là người quân-lữ rồi.

TỨ-LY

Mẹ — Thôi chết rồi! hỏng mất cái mũ mới mua rồi .. khổ quá!

THƠ MỚI

CÙNG TÌNH NUỜNG

Tôi thích lúc chơi đồi cao, núi hiểm, Tôi thích lúc thẩn-thơ trong đồng
Cùng tình nương tìm khe thăm hang rộng,
sáu, Cùng tình nương đi lững thững, cảm
tay.
Sánh vai ngồi kể lẽ truyện tâm đầu,
Hay, cảnh rừng thông gió qua rào-rạt, Nhìn trời, nhìn đất, nhìn cỏ, nhìn cây;
Hay, bên giòng suối, nước trong, cảnh Lúc nghe chim kêu, khi nghe gió thổi.
mát, Bỗng xa xa, phía chân trời mây nổi,
Chúng tôi cùng nhau cất tiếng cùng Nàng nhìn xem như có vẻ ngại-ngùng,
ca, Chỉ cho tôi rồi sẽ nói ngập-ngưng:
Tiếng ca theo làn gió vắng đưa xa... « Trời đang đẹp bỗng mây che! Anh
« Này ai hỡi! Có yêu nhau chẳng tá? » hỡi!»

Tôi thích lúc trên sông, thuyền một lá, Tôi thích lúc trong vườn, ngày xuân
Cùng tình nương chờ trăng mọc bơi tới,
đi... Cùng tình nương vợ-văn dạo bên hoa.
Dưới bóng trăng thanh, mặt nước — Hoa đối người cũng kém vẻ mặn
phảng lì, mà!
Mái chèo động làm rung rinh sóng Gió xuân thổi mùi hương đưa ngào-
gợn. ngọt....
Nàng đẹp quá, tựa đóa hoa mơn- Nhìn đôi bướm lượn bên nhau san-sát,
mơn! Nàng mỉm cười rồi sẽ hỏi tôi rằng:
Trước kia cảnh như sức động can « Cái đôi bướm kia có sướng hay
trường, không? »
Nàng kể tai sẽ nhủ, giọng yêu thương: Tôi đưa mắt nhìn nàng, cười chẳng
« Anh ơi! đời ngắn, yêu nhau cho nói
chóng!»

NGUYỄN-VĂN-KIỆN

Anh — Ôi giờ! ôi!

Anh — Sao mày không bảo tao?
Em — Thưa anh, em đã ép mãi mà nó không chịu tránh!

Bắt đầu từ 1er Septembre 1933 Nam-Kỳ Thư-Viện sẽ mở cửa để công-chúng mượn sách. Số sách hiện trữ tại Thư-viện có tới hơn 4.000 cuốn sách chữ p hạp.
Năm thứ nhất chúng tôi dự-định lo cho đủ một vạn quyển sách chữ Pháp và 5.000 quyển sách Đuốc-văn, mỗi năm sẽ tăng lên một vạn quyển nữa.

GIÁ TIỀN ĐỌC SÁCH

1 Năm... 10.00 6 Tháng... 5.00 3 Tháng... 2.50 1 Tháng... 1.00

NAM-KY THƯ-QUÁN kinh-cáo, 17, B^{is} Francis-Ganier Hanoi,

Téléphone 862.

Bản in xong Catalogue B-1933-1934, phần Quốc-văn

Kiểu nhà lối tối-tân

Vẽ kiểu nhà theo luật vẽ-sinh thành-phố Hanoi trong 16 năm nay. — Bản-số đã vẽ được 225 cái kiểu nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh, vậy trước khi các ngài dự-định làm nhà, xin kính mời các ngài lại Bản-số xem đủ 225 cái kiểu đã vẽ ấy thì các ngài sẽ được vừa ý và sẽ có ngôi nhà xinh đẹp hơn hết. — Tính giá rất hạ để ta các ngài có lòng tin yêu nghề vẽ của Bản-số trong 16 năm nay.

NHUẬN-ỐC

TOUT POUR ARCHITECTURE

168, Rue Lê-lợi — Hanoi

— (Gần trường Thê-Dục) —

ÁI TÌNH...!!

Một buổi chiều mùa hạ... Bên con đường Cỏ-ngư, Vân và Lan, hai người lặng yên ngồi trên bãi cỏ.

Về phía xa, mặt trời đã lặn sau đám cây đen, một vùng trời đỏ ối, rực-rỡ chiếu xuống mặt hồ phẳng-lặng như tấm gương. Gió im, rặng cây ven hồ rủ lá trên đám cỏ khô héo. Cảnh vật thực là yên lặng, buồn bã...

Bỗng nhiên Lan vịn vào Vân, dịu dàng âu-yếm hỏi:

— Anh Vân, anh nghĩ gì thế?

Vân từ từ quay lại, bỏ rơi chiếc lá cầm trên tay, thần-thơ đáp lại:

— Không, anh nghĩ gì đâu...

Rồi hai người lại lặng yên. Lan buồn rầu, cúi đầu lấy tay rút cỏ, còn Vân lại theo đuổi cái ý nghĩ mơ-màng ban nãy...

Cũng như cái cảnh này, cũng em Lan yêu mến ngồi bên cạnh — đã bao nhiêu lần như thế — mà sao hôm nay, tự nhiên Vân thấy lạnh-lùng, buồn-bã... Cứ mọi khi, trông thấy bóng Lan từ đằng xa lại là Vân hồi-hộp, mừng-rỡ, nghẹn ngào không nói nên lời... Chẳng tiến đến cầm tay Lan mà trong lòng vui sướng tê mê, băng-khuàng như trong giấc mộng... Rồi hai người dặt tay nhau lững-thững đi ven hồ, Lan thì luôn miệng cười nói, còn chàng chỉ lặng yên mà nhìn Lan, lặng yên để nghe cái tiếng trong trẻo dịu-dàng của Lan, lặng yên để hưởng hết cái thú êm-dềm của ái-tình...

Chàng và Lan yêu nhau, cứ yêu nhau thực đắm-thắm, nồng-nàn, tưởng không bao giờ phai nhạt được. Vắng Lan, cảnh vật đối với chàng đều ảm-đạm, buồn rầu... Chàng lúc nào cũng to-tưởng đến Lan, hình-ảnh cô con gái ngây thơ, thủy-mị như Lan lúc nào cũng phảng-phất mơ-màng trước mặt. Chàng yêu Lan mà Lan cũng yêu chàng, những ngày từ buổi gặp Lan lần đầu trở đi đều là những ngày êm-dềm, vui-thú.

Thế rồi, một đêm kia, Lan âu-yếm ngả đầu vào lòng chàng. Những phút thần tiên của ái-tình! Trong lúc ấy, chàng tưởng đã hưởng được hết cái đắm-thắm của tình yêu-mến, chàng và Lan yêu nhau, đắm đuối, say mê — giấc mộng say sưa tưởng không bao giờ hết.

Nhưng mà, từ đêm ấy, một cái lạnh lẽo như bao phủ lấy lòng chàng...

Những lúc gần Lan, chàng cố hết sức tìm lấy cái cảm-dộng, vui mừng xưa mà không được... Chàng không thấy mong đợi, không thấy hồi hộp như trước nữa... Cầm tay Lan, chàng không thấy như trước kia, vui sướng, tê-mê, chàng không thấy cảm-dộng... Đứng bên Lan như đứng bên một người bạn hững-hờ, cái tiếng trong và dịu-dàng của Lan mà trước kia chàng vẫn lặng yên nghe vang động trong lòng chàng, bây giờ như tiếng ai xa xôi, tận đâu đâu...

Còn Lan đối với chàng như lại yêu đương hơn, cái tình Lan yêu chàng như thêm đắm-thắm, mạnh-mẽ. Nhiều khi, trong lúc chàng nói, Lan lặng yên nhìn chàng, như muốn thu hết dáng điệu chàng vào trong trí nhớ... rồi Lan bỗng nhiên giơ hai tay quàng chặt vào cổ chàng... Trong cái vòng tay chặt chẽ ấy, trong đôi con mắt Lan lúc nhìn chàng, chàng thấy bao nhiêu cái yêu-mến, bao nhiêu cái đắm-thắm, bao nhiêu cái hy-sinh, khiến chàng tự nhiên lo sợ... Chàng từ từ gỡ tay Lan ra, mà Lan từ từ giữ lại, rồi buông chàng ra như có ý tiếc, thương... Nhưng gỡ tay Lan ra rồi, đối với Lan, chàng lại thấy xa-xôi, hững hờ, lãnh-đạm...

... Chiều hôm, cái cảnh vật yên lặng, buồn-bã làm cho chàng thêm chán nản, lạnh-lẽo... Chàng vẫn biết

Lan yêu chàng, cái tình cảnh của Lan đối với chàng vẫn đắm-thắm, mặn-mà như cũ, mà cái lòng yêu Lan chàng tự thấy mỗi một ngày một nhạt dần...

Cái lãnh-đạm ấy đến cùng với cái lòng khinh-bĩ, khinh-bĩ Lan, đêm ấy đã đem thân hiến cho chàng. Không biết tại sao chàng lại nghĩ:

« Nếu Lan đã có thể dễ dãi với ta như thế, chắc đối với người khác, Lan cũng có thể dễ-dãi như thế được »

Chàng vẫn biết cái ý nghĩ ấy là vô lý, ích-kỷ — nhưng cái ý nghĩ ấy thỉnh-thoảng lại thoáng qua óc chàng, chàng muốn xua đuổi cũng không được. Chàng tự nhủ lòng: Lan có yêu ta, mà Lan có biết ta yêu Lan mới đem thân cho ta chứ. Chàng nói thế nhưng lại tự thấy nhời nói ấy không đủ làm cho chàng tin chút nào cả. Rồi tự nhiên cái ý khinh Lan lại sôi nổi trong lòng chàng.

— Anh Vân, anh nghĩ gì thế?

Câu hỏi thứ hai của Lan làm cho chàng giật mình... Chàng quay lại, thấy Lan âu-yếm nhìn chàng.

— Anh vân, hôm nay em muốn nói với anh một câu truyện quan-trọng, có can-hệ đến ái-tình của anh và của em, đến cả một đời em...

Chàng lạnh-lùng đáp: cứ nói đi...

Lan nhìn chàng, lặng yên một lúc rồi ngập-ngừng:

— Anh ạ, em có lẽ sắp phải xa

anh, từ biệt anh mãi-mãi. Mẹ em bắt em phải... lấy chồng... Em vẫn giấu anh cái tin ấy, không muốn nói với anh, sợ anh buồn...

Rồi Lan nhìn chàng, đôi con mắt trong như hồi-hàn, đắm-đuối vô cùng. Thấy chàng yên-lặng không nói gì, Lan như không giữ nổi được nỗi đau đớn, gục đầu vào vai chàng khóc nức-nổ.

Chàng thấy Lan khóc, cố tìm lấy những cái cảm-dộng, thương mến xưa... lãnh-đạm, hững-hờ, chàng thấy làm cho chàng tự thẹn, kiểm-lời an-ủi:

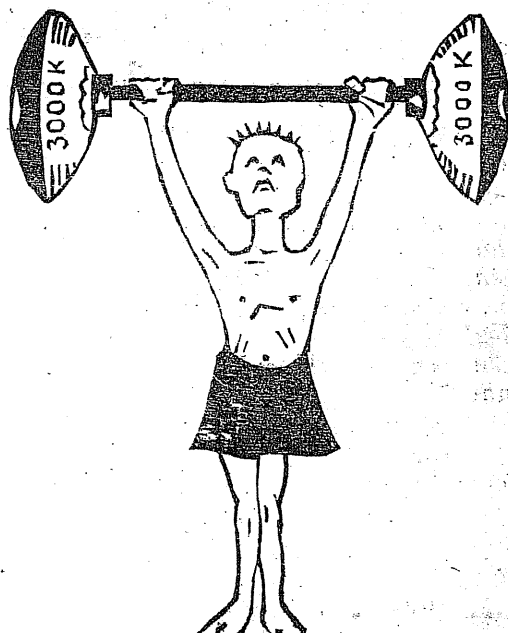
— Anh vẫn biết có ngày nay mà. Anh vẫn biết cái ái-tình đời ta không được lâu bền... Thôi, em Lan ạ, em đừng buồn-bã, em cứ vui đi mà bước chân về nhà chồng... Đôi ta không lấy được nhau, nhưng lúc nào em cũng cứ thương nhớ đến anh là được rồi...

Những lời an-ủi ấy chàng biết là những lời nhạt-nhẽo, vô vị. Chàng cố nói những câu ấy bằng một cái giọng thương, buồn — nhưng những câu ấy vẫn lãnh-đạm, tự-nhiên.

Đến lúc Lan từ giả chàng đứng dậy đi, chàng nhìn theo bóng Lan rồi cúi đầu yên-lặng vì chàng tự thấy cái giả-dối trong lòng chàng...

VIỆT

DIỄN-KINH VIỆT-NAM

Môn cử tạ

Môn phóng lao

THUỐC ĐIỀU-KINH THÂN-HIỆU

Đàn bà kinh nguyệt không đều, sinh ra dức đầu, đau mắt, đau bụng, đau lưng, không sinh đẻ... Chỉ dùng 3, 4 hộp **DƯƠNG-HỒNG ĐÀN** của **THỌ-DÂN Y-QUÁN**, sẽ khỏi các chứng, vì thuốc ấy điều kinh, bổ huyết, rất lợi cho sự sinh-dục. Ai dùng rồi cũng phục là hay.

Mỗi hộp 1\$20

Ở xa thêm tiền cước. Thư và mandat xin gửi cho ông:

PHẠM-QUÊ-LÂM
54, Phố Sinh-tử — Hanoi

TRƯỜNG DỒNG-KHÁNH

dọn lại

26, Nguyễn-Trãi và 24, Phạm-Phù-Thứ
(Trước bãi cỏ Hàng Da)

Có đủ các lớp từ C. Enfantin đến 4e Année

Học-phi năm nay mỗi lớp giảm 0\$50

Có bài in sẵn, học-sinh đỡ tiền mua sách

Ngày khai-trường { 1° Cycle primaire : 1er Septembre
2° Cycle primaire supérieur : 15 Septembre

Pour paraître le 15 Septembre

REVUE DE L'ENSEIGNEMENT
primaire et primaire supérieur
franco-indigène

sous la direction et avec la
collaboration de Professeurs
Licenciés et Bacheliers

Abonnement annuel : 1\$00

Le numéro : 0\$05

Spécimen sur demande à
NGUYỄN-LÝ-ĐỨC
24, Bd Amiral Courbet, Hanoi

JOSEPH

TRẦN - ĐÌNH - TRÚC

Luật-khoa Cử-nhân, Đại Học
đường Paris. Cố-vấn pháp-luật
Số 5, Hàng Da cũ, Rue des Cuirs
(cạnh bãi chợ Hàng Da, Hanoi)

Việc kiện-tụng. Làm
đơn, hợp-đồng, văn-
tự. Đòi nợ. Mua bán
nhà đất v.v...

Lệ phí pháp-luật: mỗi lượt
một đồng

...tủ' cao đến thấp...

PHONG-DAO MỚI

Mách giúp cụ Hi-Đình
Trung-Bắc có cụ Hi-Đình,
Hài đàm nhại đồ, nhại tanh, nhại

những...
Đoán chừng biết có phải không,
Cụ không xoi muối nên lòng cụ won,
Này, tôi mách giúp làm ơn:
Thử ra tắm bể Đồ-sơn xem nào.
Khỏa thân, đón ngọn tân trào,
Đề chỗ nước mặn thấm vào thịt, da.
Họa chẳng cụ sẽ đậm-dà,
Viết văn hi-huộc Thích-ca phải cười!

TÚ-MỒ

Ông Y-y Phạm-vọng-Chi.

Báo Thanh-Nghệ-Tĩnh tân-văn mới
nảy ra được một đại văn-hào: ấy là
ông Y-y Phạm-vọng-Chi.

Bản về vấn đề y lại với tự-lập, ông
Phạm-vọng-Chi lên giọng « sĩ quân-tử
biết trong đạo đời mà dạy cho ta hay

thực, reo xuống đất, trước khi
đủ sức để mà lấy đồ phi-dưỡng để
nuôi thân... phải vậy vào chất phân
mạch.

« Cây gả nhà... phải y-y như hạt
thóc mới thành thết... »

« Con bạch-yến kể từ... trong trứng
nở ra, ắt phải y-y vào mẹ đẻ, chớ đến
lúc mọc đủ lông đuôi, lông cánh.

« Loài trâu, ngựa cũng phải y-y vào
on phụ-dưỡng của mẹ đẻ... »

Tôi xin nổi điều:

« Ông Phạm-vọng-Chi lúc lọt lòng
mẹ đẻ, cũng y-y vào chị vú, lúc biết
ăn, y-y vào cơm thịt, lúc biết mặc, y-y
vào áo quần, đến nay, ông y-y vào báo
Thanh-Nghệ-Tĩnh tân-văn, lúc nào
ông cũng y-y.

Vậy ông nên đổi tên là Y-y thì đúng
hơn.

Dầu sao, xin ai nấy biết cho rằng
ông không phải là « hạng ký-sinh,
phường hạng thực, như loài rắn, rệp,
sắn, bìm kia vậy ».

Cô Minh mất tích.

Cô Minh, con nuôi Bà bé Tí, mới hơn
23 cái xuân xanh, đã vội quên on
dưỡng-dục, trốn đi và đem theo một
chuối hạt ngự đáng giá hai trăm đồng.

Không biết cô có đem theo đồ vật gì
quý nữa không: bà Bé Tí còn kiểm soát

lại những cây cỏ thụ và những súc
vật lạ bà nuôi.

Con gà ba chân không mất, vậy chắc
là cô Minh không đem nó đi: đó là
một tin đáng mừng.

Giấc mộng kinh tế.

Ông Tùng-Viên, chủ nhiệm báo Kinh
tế ở Nam-định, hôm thứ sáu vừa rồi,
sau khi đọc lại báo Kinh-tế thiu-thiu,
một giấc nồng... ông đương mơ mơ,

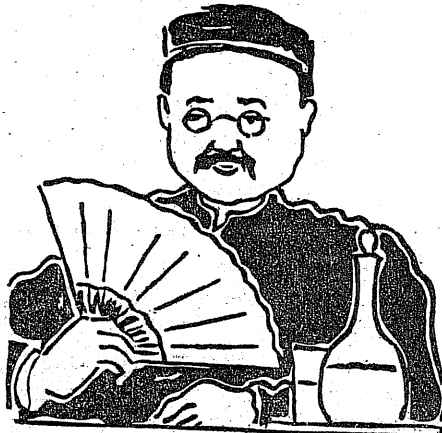
màng màng, mê thấy báo Kinh-tế chữa
Đông Phương được khỏi nạn kinh-tế,
mê thấy thiên-hạ kéo đến hoan nghênh
chặt cả thành phố Nam-định.... bỗng
đặt mình tỉnh dậy, vì tiền văng ra
ngoài túi áo, kiểm soát lại, thiếu mất
một tờ giấy 20\$00, ông Tùng-Viên
chắc không khỏi chạnh lòng về kinh
tế, ngậm câu:

Giấc ngủ trưa khéo bồi hồi,
Bừng con mắt dậy, ôi thôi mất tiền!

TỬ-LY

NGU' O'I ANNAM NÓI TRUYỀN

Hôm mồng 2 tháng 9 năm 1933
sau khi Thiên-Chúa giáng sinh là
ngày ông Nguyễn-trọng-Thuật đăng-
đàn diễn-thuyết về xã-hội tâm-giáo
ở Hội Trí-tri.

Ông Nguyễn-trọng-Thuật ý hẳn
không ưa quạt điện!

Lột diễn-thuyết! Hầy còn nhớ hôm
nào cuộc diễn-thuyết huyền-náo của
bà Sơ-Quảng Lê-Dư và cách xử trí
vùng-bê của hội. Nhưng cũng liều!
chứ nhẽ lại mất một dịp biết cái
giây liên-lạc buộc người Annam với
xã-hội tâm-giáo.

8 giờ... người đi nghe đã tề-tụ đủ
mặt: hôm bà Lê-Dư diễn-thuyết đông
và ồn-ào như vỡ chợ, hôm nay vắng
và im-lặng như sân quần phụ-nữ.

Tiến-bộ hay thoái bộ? Muốn cho
thế nào, cũng phải cả.

Ông Ngô-vi-Liễn giới thiệu.

8 giờ 5, 8 giờ 10... Thỉnh-giả đương
ở trong bầu không-khí lạnh-lùng, ông
huyền địa-dư Ngô-vi-Liễn, cổ lấy
dáng bệ-vệ để che vẻ ngượng-ngịu, từ
từ ngồi xuống... Cái gì cũng có vẻ uể-
oải, từ thỉnh giả ngồi thư trên ghế
đến cái quạt máy mệt-nhọc quay.

Ông Liễn không ngừng mắt lên
nhìn thỉnh-giả, hai mắt đổ dồn vào
hai tờ giấy con ông cầm ở tay, cất
giọng run-run đọc từng chữ...

— Hồ-giáo... « dạy... lẫn nhau... »

Mấy ngón tay ông đương mân-mé

ở má phải, đến đây đổi chỗ, quay
sang về râu bên má trái, hình như
hai cái má bánh đúc của ông có
quan hệ mật thiết với vấn đề hồ-giáo.

— Ông Nguyễn-trọng-Thuật... quả
dưa đỏ... lời văn trào phúng.

Rồi ông đứng dậy, Nghe thấy tiếng
vỗ tay, lời giật mình đoán ông nói
đã hết.

Ông Nguyễn-trọng-Thuật đăng-đàn.

Một người cao lớn, mập-mạp, bộ
râu mép in trên khuôn mặt tròn và
đen, ngồi ở hàng ghế đầu, vén tay áo
đứng dậy. Bụng bảo dạ: ông Chánh-
tổng quê này đến đây làm gì?

Ông Chánh-tổng quê ấy là diễn-giả
Nguyễn-trọng-Thuật.

— Thưa các ngài...

Ông Nguyễn-trọng-Thuật ngừng
đầu lên nhìn thỉnh-giả, vén tay áo,
cúi đầu xuống, vén tay áo...

— ... mất thì giờ... xã-hội giáo...
xã-hội tâm-giáo... phần thứ nhất...

Giống dạy, ông Thuật đọc, dần
từng tiếng, thỉnh-thoảng đến chỗ
diễn-giả cho là hay, giọng diễn-giả
đổi ra rền-rĩ như giọng thơ, phú...
Những lúc ấy diễn-giả lại phe-phẩy
cái quạt nan để lấy dịp: annam thật.

— Tin ngưỡng... thiêng-liêng...
thượng-đế... Dieu... (đọc: Đì-ơ).

Nhìn dấy thỉnh-giả, ...dù ông Liễn
địa-dư theo với giọng rền-rĩ của
diễn-giả, rung, rung như trơng đặc
với tri-âm. Hưởng ứng với cái dấy
rung của ông Liễn, bộ râu bạc của
một cụ nho đạo-mạo gật-gù theo một
điệu nhạc vô hình với mấy ngón tay
ông Nguyễn-công-Tiểu đánh dịp trên
chiếc quần tây vàng...

Trên đầu, quạt máy kiu-kít quay...
Ngồi gần ông Liễn, một ông đeo kính
trắng, đầu từ từ gập xuống cổ, như
trầm tư mặc tưởng... nghiền-ngẫm
những thâm ý của những câu chữ
nho đặc của ông Nguyễn-trọng-Thuật
vẫn hô to mình là annam đặc. Người
ngồi cạnh thích cánh tay vào nách,
nhà tư-tưởng kia giật mình hất

MỘT SỰ KHÔNG NGỜ

Té ra ông Nguyễn-trọng-Thuật
người Annam biết nói cả tiếng tây!

manh đầu ra đằng sau, như... sự
tỉnh giấc mộng triết lý sâu-xa.

Mấy cậu học-trò há hốc mồm, mắt
nhìn vào không trung, ngo-ngác như
hồn phách bị diễn-giả thu mất cả.
Chỉ có người gác đứng ngoài, lắng
tai nghe, ra dáng phục lắm.

— Công sịch-si-siêng... mà đồng ba-
téc-nen... nhà tớ...

Mấy cậu học-trò như lĩnh mê, mím
cười, ra dáng hiểu thấu...

— ... Yêu tình... yêu tiền...

Thỉnh-giả ngo-ngác nhìn nhau,
phục tài diễn-giả đã tìm thấy (một
mình) cái giây liên-lạc nổi mấy chữ
lắng mạn đó với xã-hội tâm-giáo,
anh-hùng... nước...

Bản đến sự thờ phụng những đấng
anh-hùng cứu nước, diễn-giả lại sự
nhớ đến cốc nước lã giải khát: cho
hay nghĩ đến nước bao giờ cũng có
lợi.

— ... Nhất chí... kỷ niệm... tiền tiêu
ngày... cần ích cho xã-hội...

Vỗ tay. Diễn-giả đứng dậy... Vỗ
tay...

Thỉnh-giả, hớn-hở đứng dậy...
thoát nạn...

TỬ-LY

Vì một sự trong lúc ban đầu phát-hành ngay rượu 35° ở Hanoi, Hadong, nhiều người chưa được vừa ý, Bản Công-Ty thực lấy làm ân-hận, nên đã hết sức chân-chính tất cả các phương-diện cho thật hoàn-bị để đền lòng quốc-dân ký-vọng vào BẮC-KỲ NAM-TỬU. Sau khi xin lỗi các nhà tiêu-thụ, Bản Công-Ty lấy làm vui mừng, hân-hạnh, loan-báo đề anh, em đồng-báo biết rằng: MỘT THỨ RƯỢU MỚI, RƯỢU 40 PHÂN, của Bắc-Kỳ Nam-Ty (Văn-Điền) đã ra đời đã có hán gần khắp các nơi.

Rượu mới cất này đã ngon lại thơm, được rất nhiều thức-giả khen rằng: rượu thực hợp giọng với người mình, vì nấu toàn bằng gạo nếp với men thuốc bắc, vậy mong quốc-dân sẵn lòng chiêu-cổ.

BẮC-KỲ NAM-TỬU CÔNG-TY

(Văn-Điền Hadong)

Kính-cáo

Truyện-ngắn

LỜI THỀ

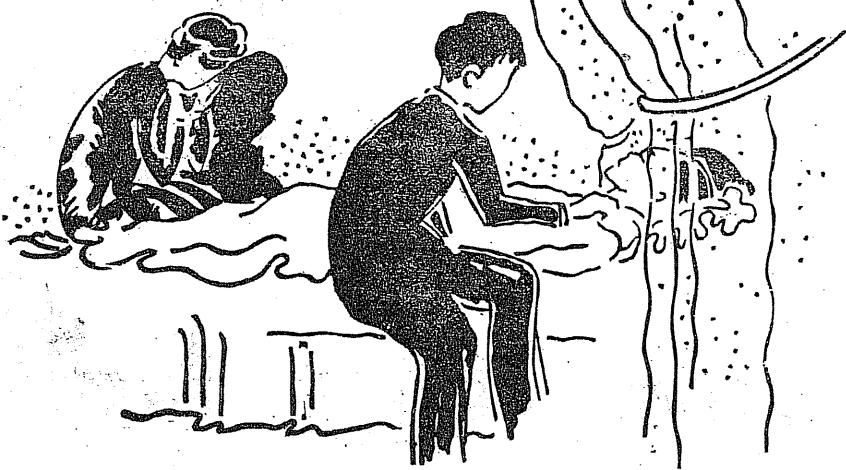
Của Khái-Hưng

Trong-Thanh thấy trong lòng bối-rối, khi chuyển xe lửa tới dừng lại ở ga Gia-lâm. Chỉ còn chừng nửa giờ nữa là chàng sẽ gặp mặt bạn, mà có lẽ gặp lần này là lần cuối cùng.

Vợ vẫn, tay chàng rờ đến túi lấy ra bức điện-tín giấy xanh, đọc lại: « Anh về ngay, tôi sắp từ trần. Văn-Quang số nhà 21... phố X... »

Từ lúc nhận được tin chẳng lành của bạn, Thanh bước chân ở Hải-phòng ra đi, chàng đọc đi đọc lại câu điện văn đã tới mấy chục lần. Đến nỗi nhắm mắt ngồi tưởng-tượng, chàng cũng thấy hàng chữ hiện ra trước mắt: « Anh về ngay, tôi sắp từ trần ».

Văn-Quang, người bạn thân mà cách bằng bốn năm nay chàng không gặp mặt, chàng hầu như quên hẳn, ngày nay cái tên trong mảnh giấy xanh bỗng gọi ra, bỗng vẽ ra trong trí tưởng-tượng chàng cái diện mạo

rất rõ ràng như bức ảnh truyền-thần phóng đại. Bỗng ôn lại trong ký ức chàng rất là phân minh những cử chỉ, những ngôn ngữ, những sự hành-vi của một người bạn đã cùng chàng trong buổi thanh-xuân theo đuổi một lý-tưởng, một chí hướng.

Thanh lại gấp bức điện-tín, bỏ túi, ngồi mủm mỉm cười. Vì chàng vừa nhớ lại những câu truyện xảy ra trong thời-kỷ tông-học khi xưa, những câu truyện lý-thú, âu-yếm của đôi bạn thân, của cặp tri-kỷ mà anh em trông trường thường gọi đùa là cặp vợ chồng đực.

Thực vậy, hai người yêu nhau đến nỗi trong vòng mười năm trời không rời nhau nửa bước. Khi ở trường Buổi thì cùng là lưu học-sinh, khi hai người thi vào Cao-đẳng cũng lại bàn bạc với nhau để vào học cùng một trường Sư-Phạm. Mà có điều này, anh em bạn học càng lấy làm lạ, là từ các kỳ thi lên lớp cho chí kỳ thi ra, lần lượt hai bạn chiếm thứ nhất, thứ nhì. Có người đã nói bông: « Anh Thanh và anh Quang thực là đôi chim liền cánh, liền cánh cả đến cái tên trên bảng bao giờ cũng song-song đi đôi với nhau, không để tên ai chen vào giữa ».

Rồi khi hai người tốt nghiệp ở trường ra, đều được bổ giáo-học ở trường Bảo-hộ. Anh em bạn học cười, nói đùa rằng đó không phải là một sự ngẫu nhiên mà chính là một sự khéo giằng xếp của Tạo-hóa đối với cặp tri-kỷ hiếm có ở đời.

Cố nhiên là hai người thuê nhà cùng ở với nhau.

Nhưng sang năm sau, anh em

trong giáo-giới bỗng dưng dậy lên cái tin Thanh và Quang cự tuyệt nhau, « ly-dị » nhau, vì họ thấy Thanh làm giấy xin dời ra Hải-phòng. Sau mười năm soán-sít lấy nhau, không mấy khi dờn nhau ra được một ngày, đến nỗi trong những kỳ nghỉ hè phi người nọ về chơi nhà người kia thì người kia về ở nhà người nọ, sau mười năm chung đèn, chung sách, chung mâm, chung giường, không biết nay xảy ra sự gì quan-hệ khiến Thanh tự ý xin dời đi Hải-phòng như thế?

Nào có gì đâu! chỉ vì Quang lấy vợ.

Quang lấy vợ, Thanh cho là Quang lừa dối mình, phản trắc mình, ruồng rẫy mình. Người bạn thân đã nghiêm-nhiên trở nên một người bội bạc.

Thanh giận, Thanh khóc, Thanh van lạy Quang đừng vội lia mình như thế. Thanh viện cả lời thề thiêng-liêng của hai người đã cùng nhau quả quyết, nhất định không bao giờ lấy vợ.

Quang cảm-động đã suýt siêu lòng vì bạn. Nhưng mà, than ôi! cái sức mạnh của ái-tình trong tâm trí, trong linh-hồn kẻ mới bắt đầu đi vào con đường ham, muốn, yêu, mê, thì còn sự gì có thể thắng nổi.

Thế là Thanh, Quang tuyệt giao. Trước khi cùng bạn chia tay, Thanh nghiêm khắc bảo Quang:

« Tôi thề với anh rằng dù thế nào tôi cũng sẽ không lấy ai, không chơi thân với ai nữa. Đó là cách tôi trả thù anh đó ».

Suốt bốn năm, Thanh giữ lời thề. Mà có thể thôi đâu! Không một lần nào Thanh thêm gửi thư cho Quang. Không một lần nào chàng thêm bước chân tới Hanoi, một mình thui thủi trên con đường đời, không tình, không ái.

— Bầm thầy, con mang va-li.

Thanh giật mình quay lại. Người phu ga đã nhẹ-nhàng vác cái va-li của chàng lên vai. Thì ra xe hỏa đã tới đích mà Thanh mãi mơ-mộng vẫn không biết. Thong thả chàng theo người phu vào ga.

Khi tới cổng nhà số 21... phố X..., một phố rất vắng vẻ, yên lặng, Thanh nhìn vào nhà bạn thấy đèn điện còn

sáng choang, tuy lúc bấy giờ đã gần nửa đêm. Chàng đoán chắc bệnh trạng của Quang đã tới kỳ nguy kịch.

Hấp tấp, chàng giạt chuông. Một người vú em chạy vội ra mở cửa, có vẻ vui mừng bảo chàng:

« Ông giáo! mời ông vào ngay. Ông con mong ông lắm ».

Không kịp hỏi, tất tả Thanh theo người ấy vào phòng bệnh nhân.

Trong chiếc giường cửa màn mở rộng, nằm sóng-sượt không cựa-cậy một tấm thân gầy sọp, khô-khan, như một cái xác không hồn.

Trong gian phòng lạnh-lẽo, sức nức mũi thuốc và mùi rượu mạnh, cặp mắt Thanh như bị cái mặt xanh-xao, hốc-hác thối-miên, không trông thấy một người, một vật gì khác nữa.

Thanh đứng lặng ngắm đến hai, ba phút... Một người thiếu phụ ở đầu hiện ra, chàng cũng chẳng biết, cúi rạp xuống giường, ghé sát tận tai người ốm thì-thăm. Bỗng cặp môi sẫm nhợt của kẻ sắp từ trần nhách một nụ cười, đôi con mắt mở to đăm đăm nhìn Thanh.

Người thiếu-phụ quay lại, lễ phép cúi đầu chào khách, rồi vừa mếu vừa cất giọng khàn-khàn, run-run, se-se nói:

— Thưa ông, nhà tôi chờ ông từ sáng đến giờ. Nhà tôi muốn đổi dặng cùng ông mấy lời.

Văn không lưu ý tới người đàn bà mà chàng vừa biết là vợ bạn, Thanh ghé gần lại giường cúi mặt xuống sát mặt Quang:

— Anh Quang ơi, Thanh về đây!

Quang dùng hết sức thừa đưa tay ra nắm tay bạn, rồi di-dào như hơi gió máy rung động mặt nước hồ, Quang sẽ hỏi:

— Anh Thanh, anh hết giận em chưa?

Thanh cảm động:

— Không bao giờ em giận anh hết.

— Thế anh vẫn yêu em như xưa chứ?

Thanh đáp:

— Em vẫn yêu anh như xưa.

Quang mỉm cười sung-sướng:

— Anh ghé tai gần nữa vào chỗ em, em

xin anh một điều này, anh ưng thuận ban cho em nhé, anh nhé?

Trong lúc quá cảm-động, Thanh không kịp nghĩ-ngợi, hứa liền:

— Vâng, dù điều gì em cũng xin làm cho anh, cho linh-hồn anh được mãn-nguyện.

Quang mỉm cười, dần-dần thêm-thiếp. Thanh thấy bạn im bất, sợ hãi, sẽ gọi:

— Anh Quang! anh Quang!

Quang cố gắng một lần cuối cùng, thì-thăm bảo bạn:

— Sau khi em chết đi, Liên vợ em và An con em sẽ bơ-vơ không cha không mẹ, không anh, không em... Nhưng mà em sẽ được yên

lòng vì Liên sẽ là vợ anh và An sẽ là con anh...

Nghe mấy lời phò thác, Thanh mướt mồ hôi, yên lặng không đáp.

Còn Quang thì cho là bạn đã nhận lời, nhách một nụ cười vĩnh-quyết, bắn-bật linh-hồn lia thề phách.

— Anh Quang! anh Quang!

Thanh hoảng-hốt gọi. Trả lời lại chàng chỉ có sự yên lặng của cái chết và tiếng khóc nức nở của người quả-phụ ngồi dưới chân giường.

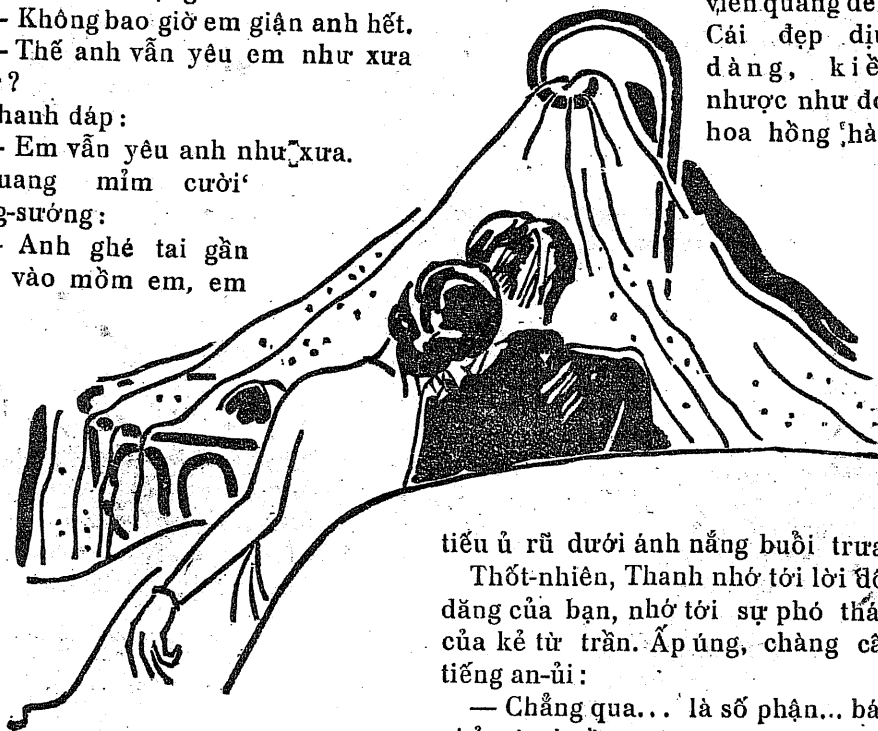
— Buồn rầu, Thanh cúi xuống đưa tay vuốt cặp mi cho bạn.

Suốt ngày hôm sau, Thanh chạy ngược chạy xuôi để sửa soạn việc cất dặng cho bạn. Vì Quang mở-cởi cha mẹ, lại không anh em thân thích, tro-troi chỉ có một vợ trẻ với con thơ chưa đầy hai tuổi.

Buổi chiều, khi công việc đã chu tất, khi đã làm trọn bốn phận đối với người chết và người sống, Thanh cáo từ người quả-phụ để ra ga đi chuyển xe đêm về Hải-phòng.

Lúc bấy giờ chàng mới kịp nhận rõ mặt vợ bạn, một trang niên thiếu yêu-diệu, khuôn mặt đều đặn tuy hơi gầy, nước da trắng mát tuy hơi xanh, và cặp mắt sáng quắc trong, ướt

viên quầng đen. Cái đẹp dịu-dàng, kiêu-nhược như đóa hoa hồng hàm

tiểu ử rủ dưới ánh nắng buổi trưa.

Thốt-nhiên, Thanh nhớ tới lời đối dặng của bạn, nhớ tới sự phò thác của kẻ từ trần. Áp ứng, chàng cất tiếng an-ủi:

— Chẳng qua... là số phận... bác chả nên buồn.

Sụt sùi, Liên cảm tạ:

— Thưa bác... mẹ con tôi... bao giờ quên được ơn bác trong lúc đau đớn... có độc này... nếu không có bác thì mẹ con tôi biết trông cậy vào ai.

Chẳng tìm được lời đáp lại, Thanh cúi nhìn mũi giấy. Xưa nay chàng chỉ từng giao thiệp với bạn nam-nhi, chưa nếm qua, chưa biết qua cái dụ

dàng, cái em-ai của phụ-nữ thì hèn gì chàng chẳng bên lên, chẳng hồi hộp khi thốt nhiên đứng tiếp truyện một người đàn bà xinh đẹp.

Tiếng khóc của An ở buồng trong đưa ra làm cho chàng dật mình, nhìn ngơ ngác. Rồi không nghĩ ngợi, như người mê ngủ, lững thững chàng theo gót vợ bạn...

Trong chiếc giường nhỏ buồng màn ren, An gào khóc.

Lật đật, Liên ôm con đây, âu yếm hôn hít. An nín bật, nhón nhác nhìn, mỉm cười, mỉm cười với mẹ, mỉm cười với Thanh. Thì thầm, Liên bảo bạn chồng:

— Nó tưởng bác là cậu nó đấy!

Thanh như tỉnh choàng giấc mộng, lời thề xưa vụt trở lại trong trí nhớ. Vội vàng, luống cuống chàng mở đồng hồ ra xem giờ:

— Thôi, xin chào bác ở lại, tôi phải ra ga ngay kẻo lỡ xe hỏa, chỉ còn có mười phút nữa thôi.

Buồn rầu, Liên sẽ nói:

— Thế thì không kịp đâu, bác ạ. Hay bác ở lại xơi cơm soạn với tôi rồi mai về sớm.

Thanh đứng im lặng, ngẫm nghĩ rồi từ từ:

— Thôi, bác tha cho, đến chủ nhật, tôi xin về thăm bác.

Thanh giữ lời hứa, luôn luôn, chủ nhật nào cũng về thăm Liên và An. Có lần chàng lại về ngay từ chiều thứ bảy.

Đã chịu lời phó thác của bạn quá cố, chàng cho rằng bổn phận chàng là phải săn sóc, trông coi, bảo hộ người vợ góa và đứa con côi một cách thân-mật, thành thực.

Thiên-hạ họ thì-thào, nhưng chàng có thêm chấp gì tiếng thì-thào của thiên-hạ? Cái trách nhiệm nặng nề kia, cái bổn phận to tát kia, chàng đã quả quyết đặt lên trên những lời dị-nghị của công chúng.

Song mỗi lần ngồi thần-thờ, chàng nghĩ tới bổn-phận và trách-nhiệm, thì trong trí tưởng-tượng của chàng hiện ngay ra cái hình người vợ góa đẹp rực-rỡ, lộng-lẫy trong bộ áo tang. Dần dần chàng sinh lòng ngờ-vực, lấy làm xấu hổ: chàng tự hỏi:

« Nếu Liên không đẹp thì liệu ta có nhớ tới bổn-phận, liệu ta có đảm nhận nổi sự phó thác của bạn chẳng? »

Chàng bỗng thấy chàng nhỏ-nhen, khốn-nạn, đáng khinh.

Rồi luôn hai tuần lễ, Thanh không về thăm Liên và An. Chàng viết thư cho Liên nói thoái-thác bạn công-kia việc nọ.

Đến tuần lễ thứ ba, chiều thứ bảy, chàng nhận được bức điện tin vắn tắt: « Về ngay, An ốm nặng ».

Lật-đật Thanh đi chuyển xe-lửa đêm về Hanoi.

Tới nơi, chàng xiết bao cảm-động trước sự đau-đớn, khổ-sở của một người mẹ: Bên giường con ốm, Liên gục đầu khóc.

Gặp mặt Thanh, Liên mừng quỳnh, nước mắt kể cho chàng biết rằng An mắc bệnh ho phổi đã từ bốn hôm.

Hoảng-hốt, đương nửa đêm, Thanh chạy đi mời thầy thuốc. Rồi sáng hôm sau chàng gửi điện-tin về Hải-phòng xin phép.

Luôn ba ngày, ba đêm, Thanh và Liên tận lực, tận tâm để cứu đứa

con côi thoát nạn... Bao sự hiềm-nghĩ, hai người đều không nghĩ tới, mà cũng không có lúc nào nghĩ tới, chỉ luôn luôn, quẩn-quít, săn-sóc tới đứa hài-nhi.

Đêm hôm thứ ba, vì thức nhiều quá, Thanh thiếp đi bên giường bệnh. Nửa đêm bỗng thức giấc, chàng thấy vật gì đè nặng trên vai, và nghe có hơi thở đều-đặn, dịu-dàng.

Lo sợ hồi-hộp, chàng không dám quay lại, vì chàng đoán chắc là Liên mệt quá, lả đi, ngủ gục đầu vào vai chàng.

Trông lòng thồn-thức, bấn-khoăn, Thanh cố ngủ lại mà không sao được.

Vén lặng, không cửa-cậy, không nhúc-nhích, suốt mấy giờ, chàng ngồi như pho tượng, chỉ lo rằng nếu Liên chợt thức giấc dậy thì nàng sẽ bẽn-lẽn, xấu hổ... Dịu-dàng hòa cùng hơi thở âm-âm, se-se của Liên, chàng nghe như có tiếng bạn thì-thầm bên tai:

« Liên sẽ là vợ anh và An sẽ là con anh ».

Thanh mỉm cười, sung-sướng.

KHÁI-HUNG

chiếc thứ hai ạ.

Me — Thế con đưa cho me coi chiếc thứ nhất xem có đẹp không.

Hồng — Thưa me, con bắt đầu thêu chiếc thứ hai trước chiếc thứ nhất ạ.

Của K.-Tâm Hanoi

I. — Ôi thôi!

Vĩnh dự thi trọn truyện ngắn báo P.H. dùng được năm truyện, khoe rầm với anh em: may được năm phiếu ăn cơm tày.

Xương — Mời tớ mấy nhớ...

Vĩnh — Một bạn thôi đấy. Tớ xơi bốn... nhân tiện tớ đưa cho chủ hiệu L.X, xem danh thiếp của tớ giúp nhà báo.

Vĩnh mở bím định lấy cái các ra thì thấy phiếu dự thi.

-- Ôi thôi! tớ gửi phong bì không rồi.

II. — Ông mua....

Anh hàng kẹo mại mời ở nhà quê ra tỉnh. Đứng đầu đường, anh ta thấy người ngồi ô-tô hóm chìa tay ra hiệu đề rẽ sang phố khác. Anh ta vội vàng đặt gánh và hỏi:

— Ông mua bao nhiêu?

Của N.K.-Thu Bắc-ninh

Sổ ngẫm.

Kỳ thi bằng sơ-học yếu-lược, các thầy giáo còn đang đứng nói truyện với nhau, vì chưa đến giờ. Giữa lúc các thầy đang phiếm thì quan Huấn (chánh chủ-khảo) đến gắt rình cả lên.

(cha) nó rằng: « ba ơi, tại sao hôm nọ người ta săn bắn những con cọp, con cáo vậy? »

Ba — Người ta săn bắn những loài thú dữ ấy là vì nó hay giết trâu, bò và lợn, gà.

Lém — Nghĩ một hồi rồi lại hỏi cha nó rằng:

— Thế sao người ta không săn bắn những người hàng thịt lợn, thịt bò, hổ ba?

II. — Tiểu thư đượi.

Cô Hồng đã làm biếng lại hay khoe mình là hay làm. Một hôm me có hỏi cô: đôi mũi giày cườm, con đã thêu xong chưa?

Hồng — Thưa me, con đương thêu giờ

Tranh dự thi số 94

NHANH THẬT

— Giày thép chạy nhanh thật, mình mới gửi mà quay đi quay lại đã chạy phăng xi lô một gói rồi!

Thi vui cười

Của H.-Điện Qui-nhơn

I. — Ba với ba là bốn.

Tôi đồ anh: ba cha cộng với ba con là mấy người?

— Là sáu người chứ mấy.

— Thật.

— Thế anh nói mấy người?

— Bốn. Đề tôi cắt nghĩa cho anh nghe. Cố anh với ông nội anh là một cha một con; ông nội anh với cha anh là một cha một con; cha anh với anh có phải là cha với một con nữa không. Mà anh thử tính lại, ba người cha với ba người con mà chỉ có bốn người...

II. — Như vậy càng tốt.

Có một ông thầy tự xưng là có tài trừ giồng rệp.

Một-bà nọ mời ông về nhà. Trà nước xong xuôi, bà ta hỏi ông cách trừ rệp. Ông lên giọng nói một cách từ-mỉ rằng:

— « Con rệp nó có hai chân trước chạy nhanh lắm và một cái vòi nơi miệng. Cái vòi ấy trích ta đau lắm. Vậy muốn trừ nó thì bắt nó mà ngắt hai chân trước nó và cái vòi đi là xong. »

— Vậy thì bắt nó mà giết nó đi có hơn không?

— Như vậy, càng tốt (!?)

Của H.T.-Đình Thanh-hóa

Nói tiếng bồi.

Hai anh bồi đang rón « bi-tép » (biflech) ở trong bếp. Một anh không biết loay-hoay thế nào làm rớt miếng « bi-tép » xuống đất. Bỗng tiếng giầy tày ở ngoài đi vào. Anh bồi luống cuống không kịp rửa lại, cầm miếng thịt đầy tro, tụi ném phăng vào sân cho chó chắt khổi biết. Muốn lảng công, anh kia chạy mách với chủ:

« Mẹ sờ, mẹ sờ « bi-tép » tằm bẻ la te,

« Đi giày côm-cốp lúy phe sèo sèo ».

Của Dư Fez (Maroc)

I. — Săn bắn.

Tên Lém lên 7 tuổi, một hôm, hỏi ba

« Các thầy cứ phiếm, chẳng lo gì sửa soạn giúp đỡ tôi đôi chút, sắp đến giờ rồi — các thầy còn bàn đến truyện gì nào, các thầy bàn cho tôi nghe xem nào ».

— Bầm quan vì chưa đến giờ nên chúng tôi đang bàn về một cái vấn đề « lạ » trong vụ thi này.

— Trong vụ thi này sao mà lạ, thầy nói mau lên cho tôi nghe nào.

— Chúng tôi rất lấy làm lạ và buồn cười cho những học trò đi thi lăm. Chúng tôi chưa từng dạy nó một chữ nào mà chúng nó cứ gọi chúng tôi bằng « thầy ».

Của cô T.-Thủy và cô T.-Hằng Phú-thọ

I. — Đen hay trắng.

Mẹ dạy con: mực thì đen, gần đèn thì sáng.

Con hỏi: thế thưa đề, tối nào con cũng ngồi học gần cả đèn và gần cả lọ mực, thế thì rồi con hóa đen hay hóa sáng ạ?

II. — Nói chữ.

Ông Quắp sinh nói chữ. Một hôm đến chơi nhà bạn, bạn giữ lại đêm đánh tổ-tôm, ông ta nhất định từ chối mà rằng:

— Vì có nghiêm phụ tại đường, nên không tiện lưu lại được.

Sau hỏi ra mới biết rằng ông này sợ vợ.

III. — Hiểu lầm.

Lái lợn đi qua trường học, thấy thầy bảo trò:

— Bóp là con bò.

— Bác lăm-băm:

— À, thế ra các quan nghị văn xưng là « bóp-bóp » mà mình chàng hiểu lí gì.

Thi vui cười

Danh sách

Cô Ng.-T.-Kim-Cúc Hanoi: 2 bài — Thanh-Thủy và Thu-Hằng: 4 bài — N.T.-Tịch Ưng-bi: 1 bài.

O.O. Dư Fez (Maroc): 4 bài — P.D.-Chúc Yênbay: 5 bài — B.X.D. Hanoi: 2 bài — N.H.B. Hanoi: 3 bài — P.X.-Đôn Hanoi: 5 bài — N.H.-Ich Haiphong: 1 tranh — Ng.-văn-Tổ Bắc-ninh: 5 bài — N.B.-Sinh Haiphong: 5 bài — H.-Sỹ-Huyền Hanoi: 1 tranh — Kiều-Tâm Hanoi: 4 bài, 1 tranh — N.Q.-Tiên Hanoi: 1 tranh — T.V.-Cân Bắc-ninh: 2 bài — N.X.-Khang Hanoi: 3 bài — T.V.-Năng Haiphong: 8 tranh — L.H.-Mini Clotilde: 1 bài, 2 tranh — Thượng-Tai Niêm-phò: 2 tranh, 4 bài — N.G.-Định Quảng-yên: 13 bài — M.-Bây Thanh-hóa: 3 tranh, 4 bài — Văn-Son Hanoi: 4 bài — Phúc-Hải Ninh-giang: 1 bài — L.N.-Quý: 4 bài — Hỷ-Thái Than-moi: 5 bài — L.V.-Lan Thanh-hóa: 5 bài, 1 tranh — H.T. — Đính Thanh-hóa: 3 bài — T.V.-Thánh Ninh-binh: 4 bài — D.V.-Hương Thi-Cầu: 4 bài — G.C. Foch Vinh: 2 bài — V.V.M. Hải-dương: 3 bài — Hưng-Binh Haiphong: 2 tranh — L.N.-Quảng Hanoi: 2 bài — B.X.-Thiền Hanoi: 2 bài — B.Q.H. Hanoi: 2 bài — N.H.-Ban Hanoi: 1 tranh — P.H.-Đức Hanoi: 9 bài — D.V.-Nam Hanoi: 4 bài — V.V.-Linh Nam-định: 4 bài — H.-Điện Qui-nhơn: 5 bài.

TRUYỆN VUI (TRÌNH - THẨM)

CHOC-LỐC HÓM-HÉM

(Sherlock - Holmes)

Mười hai giờ đêm. Giờ của con bạc sát-phạt nhau, giờ của bọn ăn sương trèo tường khoét ngạch, giờ của giống cú vọ tìm mồi... giờ của kẻ hung ác, giờ ăn mạng.

Trời tối. Ánh đèn điện lơ mờ như muốn giúp kẻ gian dễ làm việc. Một cái bóng đen, ở đầu phố đi lại, bước một trên hè, sát gần các cửa, có vẻ bí-mật.

Muốn độc-giả khỏi mất thì giờ, xin giới-thiệu người bí-mật đó là chàng Choc-lốc hóm-hém, phóng-viên đại-tài của báo « Bốn giờ sáng », vẫn tự ví mình với Lăn-bi-Anh (Roule ta bille) hay nhà trinh-thám trứ-danh chúng hiệu với chàng ở bên Âu-châu Sherlock - Holmes — tuy rằng chàng không biết đi binh-bịch, và nhảy hậu ó-tô, nhưng chàng có tài đi bách-bộ, và nhòm qua lỗ cửa.

Chàng rút đồng hồ ra xem. Hai chiếc kim trông lên nhau đúng 12 giờ, làm trán chàng dãn-deo nghĩ ngợi, cau đôi lông mày chỗi sề trên cặp mắt lơn li-hi.

Chàng sẽ lấy móng tay út gãi cái mũi lơ dòm mòm, rồi vuốt bộ râu Charlot, như ngắt hai con sâu dóm đen sì nó đang cố chui vào hai lỗ mũi.

Bỗng gần đây, một tia sáng qua khe cửa không đóng ghít, làm cho bao nhiêu tinh-thần của nhà « thích sự điều-tra » đều đổ dồn vào đấy.

Chỉ ba bước, chàng đến nơi.

Dưới ánh đèn, hai người đàn ông đang nói chuyện: người ngảnh mặt ra đường, mắt gầy má hóp, bộ râu đen soăn lại giống chiếc (ghi-đông) xe đạp thì, cất giọng run run như một tội-nhân đợi nghe kêu án.

— Bác ạ, tôi không lo gì cả, duy sợ nhờ nhà tôi hỏi đến thì nguy mất. Nhà tôi nuôi nó từ ngày ở Hòa-bình đến nay là ba năm rồi, nó vẫn ngoan-ngoãn, không bao giờ đánh vỡ bát đĩa gì cả, nên yêu quý nó lắm. Cả có sáng ngày, nhà tôi ngược vắng, tôi buồn nên vào trong bếp.....

— Tình bác cũng hay trẻ con lắm; thiếu gì cách tiêu khiển.

— Nào tôi có làm gì nó đâu. Nguyên lúc tôi lấy con dao dựa để chặt miếng

gỗ, thì nó nằm lấy áo tôi, có ý nghịch ngợm, tôi liền quay lại, chủ-ý là dọa nó, nào ngờ vung tay mạnh quá, lưỡi dao phập đúng giữa trán, nó kêu lên một tiếng, máu chảy lênh-làng, óc phụt ra, mắt trợn ngược, chân tay cứng đờ, một lúc thì chết. Hiện tôi đã bọc thây vào chiếc chăn, và chôn ở sau vườn. Tôi lấy làm hối hận lắm. Thật là chả có con nào kháu-khỉnh và ngoan-ngoãn như nó. Tuy là một con hầu, mà nhà tôi coi như người nhà.

Nghe đến đây, phóng-viên báo « Bốn giờ sáng » tức tốc một tay sốc quần, một tay giữ mũi, ba chân bốn cẳng chạy về tòa báo, gọi người coi cửa, vào buồng giấy, đánh té-lê-phôn ra cầm kẻ rành mạch câu truyện ăn mạng vừa khám phá ra.

Bởi vậy sáng sớm hôm nay đã có bài « một vụ án-mạng gồm ghê » tường-thuật kỹ-càng về việc đó, chia ra từng đoạn liên-lạc nhau, nghe như bài tiểu-thuyết ngắn, lại thêm những lời bình-phẩm lý-luận, tổng kết rằng: « vợ vắng, lòng dục không được toại, giết con hầu, đưa ở, giả-man biết là bao! »

Sở cầm điều tra.

Hai tên bàn truyện lồi hóm đó đều bị bắt và nhận có nói những câu mà nhà phóng sự đại tài đã biên chép ở quyển sổ tay, và chỉ chỗ chôn xác.

Hai người phụ lục-lộ đào đất lên.

Nhất cuộc thứ nhất, lời ra chiếc chăn trắng. Phóng-viên nhếch mép.

Nhất cuộc thứ hai, lộ ra mấy ngón tay răn-reo tím bầm. Phóng-viên cười nụ, nhìn viên cầm.

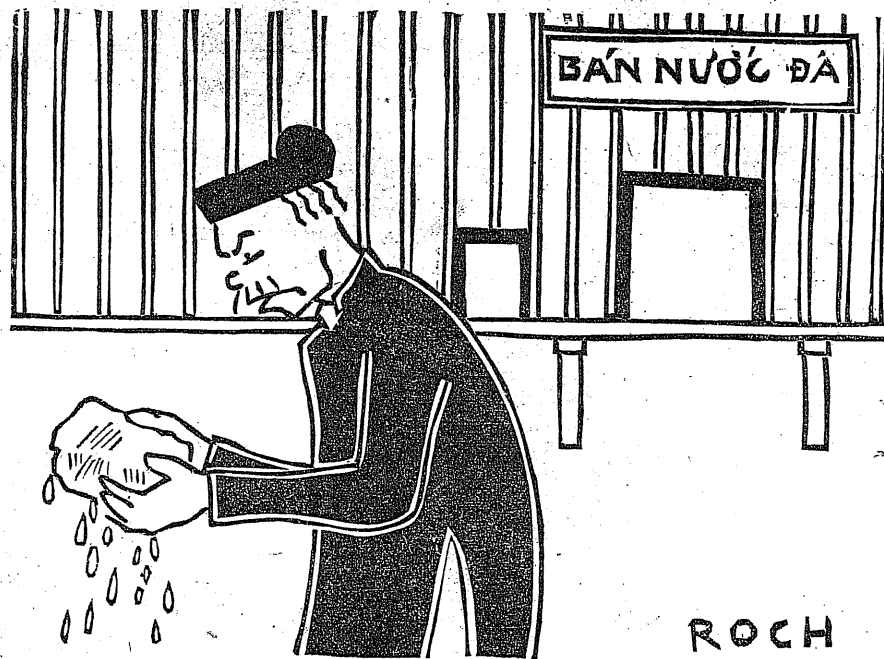
Nhất cuộc thứ ba, bật ra cái đầu bọc vải dẫm máu. Phóng-viên hết ghim sự tự-đắc của mình, nhìn các nhà chức sự.

Nhất thứ tư, một đầu chân vén lên, hiện ra một cái mặt răn-reo, mũi tẹt, mắt tròn, chung quanh lông vàng che phủ.....

Ài nấy đều sùng-sốt, cùng kêu lên một tiếng: ồ! thì ra không phải người, không phải con ở, mà là con hầu....con khỉ.

P. S.

TỨC CẢNH

Thương ôi! nước chảy đá mòn!!

ROCH

VĂN CHÂU QUAN TƯỚNG ĐỒ-BẮC

Tôi châu Đồ-bắc tướng-quân,
Đệ tứ hung-thần thống trị nhân gian.
Trong tay ngài thủ hạ có muôn vàn,
Theo hầu dưới trướng mấy đoàn kiện-nhi.

Đầu sai có gia tướng Ich-xi
Mưu thần chước quỷ cực kỳ thông-tinh.

Tả-hữu ngài có hai gã thấp-thành,
Là anh Tồ-tép với anh Tài-bàn;
Trăm hai mươi quân phu kéo ba hàng,
Nghe lệnh ngài troàn, khuôn phép uy-nghiêm.

Sóc-đĩa kia vào bậc tôi hiền,
Là tay lợi hại trong miền đua tranh.
Anh Bất coi ba mươi sáu gia-dinh,
Ấy tay lâu-cá tinh-ranh số sừng.

Ba mươi hai quân tướng Tam-cúc vây vùng,
Tôi mạnh, tớ hùng, xe pháo nghênh-ngang.

Áo đen, áo đỏ hai hàng.

Cũng là quân sát trong làng đồ-đen.
Đồ-bắc tôn ông ngài chẳng thiếu gì tiền,

Ngài tuần-du đây đó khắp miền chợ, quê.

Quân OT ai kéo đến đâu thì tại hai ghóm-ghê!

Vợ-vết bốn bề rõ sạch sành-sanh,
Làm cho cơ nghiệp tan-tành,
Dân gian sợ-sác, gia-dinh đổ nghiêng.
Ngài bắt con đen vào xích, vào xiềng,
Thất cơ, lơ vận đảo-diên nhục-nhân.
Ngài bắt đồng ai thợ mắt cả làm ăn,
Ngài dặt thẳng Bàn lêo-đeo theo sau.
Tẩu lạy ngài, ngài sớm liệu mau mau,
Kéo cánh sang Tàu, sang Nhật, sang Nga.

Ngài sang Âu, sang Mỹ, ngài kíp phớ phương xa,
Xin đừng quấy nhiễu con nhà Việt-Nam.

Gạo muối đây, tống tiền lên đàng....

TÚ-MỒ

Tự vưng hoạt kê

Cua — Giống vật có yếm như các cô gái nhà quê; — Trùng danh với cô gái Hanoi... ban đêm! cou-reuses! và cũng làm một nghề như các cô: đi ngang.

Đến kỳ hội-đồng, các nhà văn-sĩ bẻm vắn bản dít nó cho các ông nghị dốt! dít cua (discours)!

Có lý

Quan tòa — Sao chị lại lừa dối chồng, mà rước gai vào nhà vậy?

Gái ngoan — Bầm quan lớn, chính chồng tôi đã lừa dối tôi trước ạ.

Vâng, thật vậy, chồng tôi nói dối tôi là đi về quê ba hôm, thế mà nhà tôi đi buổi sáng, chiều đã về ngay, nên tôi mới bị « tóm ».

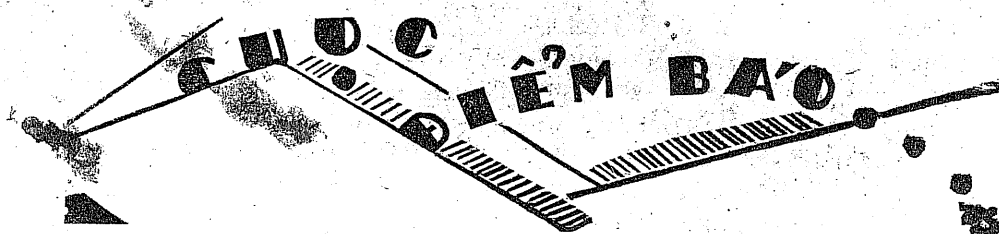
P. S.

PHARMACIE MODERNE
VU-DO-THIN

PHARMACIEN DE 1re CLASSE DE LA FACULTÉ DE PARIS
BÁN THUỐC TÂY THUƠNG HẢO HẠNG — GIÁ TIỀN PHẢI CHĂNG

Téléphone n° 495

25, 27, 29, Boulevard Francis Garnier — HANOI

Lối văn kiểu mẫu của Đông-Phương.

Mục hạt đậu dụn của Nhất-Linh dao cạo (P.H. số 32) nhắc cho ta biết rằng: trong bài xã-thuyết của báo Đông-Phương số 820 có đoạn văn này:

« Trong một năm có 365 ngày, trong 365 ngày có 52 tuần lễ, mà mỗi tuần lễ, báo ra có hai kỳ, tuy chưa được hàng ngày cùng quốc dân tay bắt, mặt mừng, nhưng tuần nào cũng được cùng nhau hai lần chia vui sẽ buồn, ngậm cay, nuốt đắng! »

Thì trong bài xã-thuyết của báo Đông-Phương số 878 lại có đoạn văn ấy:

« Trong một năm có 365 ngày, trong 365 ngày có 52 tuần lễ, mà mỗi tuần lễ, báo ra có hai kỳ, tuy chưa được hàng ngày cùng quốc dân tay bắt, mặt mừng, nhưng tuần nào cũng được cùng nhau hai lần chia vui, sẽ buồn, ngậm cay, nuốt đắng! »

Mục từ cao đến thấp của Từ-Ly lại cho ta hay rằng trong bài xã-thuyết Đông-Phương số 820 trên kia có câu:

« Muốn trùng sống vô, một trụ đá mà nói việc đón ngàn lửa cháy củi xè, một gáo nước mà toan bề tưới chữa... chắc nhiều bạn cười rằng Đông-Phương không biết tự lượng. »

Cổ nhiên là trong bài xã-thuyết Đ. P. số 878 cũng có câu:

« Muốn trùng sống vô, một trụ đá mà nói việc đón ngàn lửa cháy củi xè, một gáo nước mà toan bề tưới chữa... chắc nhiều bạn cười rằng Đông-Phương không biết tự lượng. »

Hai ý tưởng bên này ra trong trí nghĩ của tôi:

I. — Mục hạt đậu dụn rất giúp ích cho sự sưu tầm khảo cứu văn-chương (tuy văn-chương đó là văn-chương hạt đậu dụn).

II. — Có lẽ báo Đông-Phương có sẵn ít văn kiểu mẫu để thỉnh-thoảng vào dịp long trọng như ngày kỷ niệm đệ nhất chu niên, lại cho ra... ra mắt độc giả một lần.

NHẤT-LINH

Lối văn đồng đa đồng đánh

Các bạn hẳn còn nhớ mới đây Nhất-Linh có viết hai bài văn gọi là « văn đồng đa, đồng đánh » để chế riếu cái lối văn kêu mà vô nghĩa của khúc Nam-huân ở báo Đông-Phương bắt chước khúc Tiêu-sầu ở báo Đông-tây. Nhất-Linh bắt chước họ, viết như họ, nghĩa là định tâm viết mấy bài văn kêu mà vô nghĩa ấy. Chàng Tiêu động lòng nhảy ra tự bênh vực rồi công kích Nhất-Linh.

« Làm nhục chàng Tiêu nhất có lẽ là Nhất-Linh ở báo Phong-Hóa.

Nhất-Linh muốn làm thử một khúc để so nó cũng như khúc « tiêu-sầu ».

Ta thử nghe khúc hát của Nhất-Linh:

« Bạn góa khách trần thui-thui chốn

lan-đình bóng sẽ ngàn dâu... »

« Cánh hồng bay tít, gió đượm màu xanh tốt mới ngày nào... »

« Giấc mộng bướm-kiểm ly-tao to tưởng mà sợi tơ lòng rút ruột bỗng tang... »

Giá có lên sầm chợ nào đặt ra bài hát cũng không đến nỗi dốt quá như Nhất-Linh. »

Chàng Tiêu nói đúng đấy! Bài văn ấy của Nhất-Linh thật dốt, dốt lắm; vì thế mới giống những bài ở khúc

KỊCH VUI

TÔI SẼ ĐỔI ÔNG LÊN THƯỢNG-DU

Giờ ra chơi ở một trường làng.

Ông giáo thoáng thấy quan Thanh-tra về khám trường, với bảo một câu học trò đánh trống vào. Ông giáo tiến lên trước mặt quan Thanh-tra, cúi đầu chào.

— Bầm quan lớn.

Ông Thanh-tra (dẫn từng tiếng).

— Sao ông biết tôi là quan lớn. Vì có gì lại biết tôi là Thanh-tra về khám trường. À, ra ông cho người đi dò tôi.

Ông giáo — Bầm quan lớn, chúng tôi có được biết quan lớn hồi chúng tôi lên thực-hành trên tỉnh.

Ông Thanh-tra — À, ra thế! (im một lúc). Thường thường mấy giờ ông cho học trò ra chơi?

Ông giáo — Bầm quan lớn, bao giờ cũng vậy, tôi cho học trò ra chơi từ 4 giờ kém 15 đến 4 giờ.

Ông Thanh-tra — À ra ông cho học trò ra chơi từ 4 giờ kém 15 đến 4 giờ. Thật đúng như thế chứ?

Ông giáo — Bầm đúng như thế.

Ông Thanh-tra (gọi một cậu học trò trong lớp ra hỏi). Thầy giáo cho

Nam-huân và ở khúc Tiêu-sầu. Bài ấy đọc thì kêu lắm, nhưng không có một tí nghĩa gì cả... y như văn của chàng Tiêu vậy.

Người ta định tâm viết một lối văn hết sức dốt, lại bảo người ta dốt; thì quả là dốt thật. Hay là chàng Tiêu không muốn hiểu?

Nhất-Linh chỉ còn ân-hận rằng hai bài mình viết đây chưa được tuyệt hay, nghĩa là chưa được dốt bằng những bài văn dốt. Ngờ đâu chàng Tiêu trong bài tự bênh vực lại nêu lên mấy câu mà chàng Tiêu cho là hay; những câu đó, Nhất-Linh xin biên dưới đây để thêm một bài đồng đa đồng đánh thứ ba hay hơn hai bài trước chưa được dốt lắm:

Mỗi ngày biết đau, biết chết đi một

ngày, đó, hồn khảng-khái khách phiếu lưu...

Trước biết nhau mà giờ chẳng hiểu nhau, cảnh tìm hồ muốn mở toang lại hồ như khép chặt.

Nhưng làm mất văn võ, vì lại gặp đôi mắt xanh ngó ngần thì một giọt lệ ngập ngừng bên má cũng đủ cho mảnh hồn rầu-rĩ, lại chấp vớ tám hồn tri-kỷ, mà kết nên cái giải đồng tâm.

« Đàn chim bay tạt, đưa theo ngọn gió hiu-hiu, rớt chén rượu đầy, ngừng trông mây nước, nhấp môi đặt khối sầu đầm vào trong rượu mà sầu chẳng hết cho... »

Nhất-Linh xin cảm tạ chàng Tiêu đã giúp cho văn liệu, để độc giả Phong-Hóa được ôm bụng vì một bài văn đồng đa đồng đánh thứ ba.

NHẤT-LINH

các anh ra chơi từ mấy giờ đến mấy giờ?

Học trò (mặt tái xanh, chân tay run lẩy-bẩy). — Bầm...bầm... thầy giáo.... giáo.... con.... cho ra chơi từ...hai giờ đến hai giờ rưỡi.

Ông Thanh-tra (nhìn thầy giáo).

— Lão! trò lão! thầy lão! lão tuốt! (nhìn vào đồng-hồ trong lớp học). Ông bảo bốn giờ cho học trò vào, thế ông nhìn đồng-hồ xem bây giờ mấy giờ rồi?

Ông giáo (liếc mắt nhìn đồng-hồ thấy kim chỉ 4 giờ 15). — Bầm quan lớn, 4 giờ 15 a.

Ông Thanh-tra — À, thế là ông ăn gian mất 15 phút. Ông đã nghe rõ chưa, thầy trò ông đã ăn cắp của nhà nước mất 15 phút.

Ông giáo (từ-tỏn). — Bầm quan lớn, chúng tôi quá thật không ăn gian một phút nào!

Ông Thanh-tra (ngạc-nhiên). — Thế cái đồng-hồ kia, ông bảo sao?

Ông giáo — Bầm cái đồng-hồ ấy tôi để nhanh 15 phút. Chúng tôi phải để nhanh như vậy là vì dân làng trước khi ra ga, bao giờ cũng đến

xem đồng-hồ nhà trường. Nếu vì đồng-hồ nhà trường mà họ ra ga nhờ tàu, họ sẽ oán.... mà cả làng chúng tôi chỉ có một cái đồng-hồ này thôi!

Ông Thanh-tra (bước vào trong lớp). — Thôi cũng được! Ông vào dạy học đi cho tôi xem.

Ông giáo đương dạy, thì ông Thanh-tra chỉ một cậu học-trò, hỏi:

— Anh có biết: là chatte, tiếng annam là gì không?

Học trò (thấy câu hỏi dễ, trả lời quả-quyết). — Bầm, là con mèo!

Ông Thanh-tra (quay lại phía ông giáo). — Đấy, ông xem học trò ông, ông dạy học trò ông như thế à?

Ông dạy: là chatte là con mèo à?

Ông giáo (ngạc-ngác). — Bầm, chính là con mèo.

Ông Thanh-tra — Không phải! La chatte là con mèo cái. Ông nghe rõ chưa? (lên giọng).

Nếu ông dạy học như thế, thì như ý tôi tưởng, tôi phải tư đổi ông lên Thượng-du.

Ông giáo (chưa nghe rõ). — Quan lớn dạy?

Ông Thanh-tra — Tôi sẽ đổi ông lên Thượng-du.

Ông giáo (dụ-dàng). — Quan lớn không thể đổi tôi lên Thượng-du được!

Ông Thanh-tra (sừng-sốt). — À, tôi không đổi được ông lên Thượng-du! Tôi không có quyền đổi ông lên Thượng-du (gắt, dẫn từng tiếng). Vì-có-gi, tôi-không-đổi-ông-lên-Thượng-du-được?

Ông giáo (vẫn dụ-dàng). — Bầm, nếu mỗi tháng quan lớn trả cho tôi năm chục bạc, quan lớn bảo tôi đi đâu.... tôi cũng đi được. Nếu không....

Ông Thanh-tra — Tôi sẽ tư đổi cho ông biết tay. Ông phải biết, tôi đi Thanh-tra sáu tỉnh Bắc-kỳ, để tôi lại không đổi ông lên Thượng-du được sao? Ông bảo tôi: vì có gì không đổi ông đi được?

Ông giáo (vẫn dụ-dàng). — Bầm quan lớn, chỉ vì có một lẽ: là dân làng này mời mãi tôi, tôi mời ra đây dạy, mà tôi dạy không lương!

NHẤT-LINH

Lý Toét — Có cái nón bỏ quên đến 3, 4 hôm nay mà cũng chẳng ai ra lấy... ông lại lấy phăng nó đi bây giờ!

ĐỒ-HỮU-HIỆU

TAILLEUR DIPLOMÉ DE L'ÉCOLE INTERNATIONALE DE COUPE DE PARIS

N° 41 Rue du Chanvre

Coupe et façon impeccable et soignée adaptée à toutes anatomies. Aucune augmentation sur les prix courants

Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM

hiệu Bát-Tiên

Tơ ta, tơ tàu và tơ gốc — Bán buôn và bán tại

Hiệu TƯỜNG-AN

20, Hàng Gai, Hanoi

Giá phải chăng

ở xa xin viết thư về thương lượng

Kiểu Liên

HAI KỊCH
MỘT ĐOẠN
ĐĂNG VĂN SUỐI
CỦA
ĐOÀN PHÚ TÚ

NHÂN VẬT

Nguyễn-Chi : sinh-viên trường luật,

Trần-Lan : sinh-viên trường thuốc,
(ở Hanoi)

Một căn phòng nhỏ, ở trên gác, vuông vắn, giản-dị. Một cái bàn học rất lớn. Ghế dựa Thonet hai, ba chiếc. Một cái ghế xích-đu. Một cái bàn nước nhỏ, mấy cái cốc, v.v... Sách học vứt bừa bãi ở trên mặt bàn, ở sàn gác, mỗi chỗ một trống. Quần áo vải trắng thì vắt lên một sợi dây thép căng ở góc tường. Không có giường nằm. Hai manh chiếu rách tươm trải ở sân gác để thay giường. Sô tường một cái ghế sô-pha cũ, cũng lại đây sách. Hai cái hòm lớn, hai nơi. Không có một chút thứ-tự. Chỗ nào cũng là tủ sách, chỗ nào cũng là mắc áo, cho đến cả vai ghế dựa cũng mắc một bộ quần áo len...

Thoạt trông cũng biết nhà không có đàn bà.

Song bữa bãi mà có vẻ lãng-mạn. Trên tường treo mấy bức tranh sơn-thủy rất nhỏ, một cây đàn nguyệt và hai cái vợt ten-nít.

Cửa ra thang gác, bên trái. Trong cùng có cửa sổ trông ra phố. Bên phải không có cửa.

Trần-Lan - Nguyễn-Chi

(Khi mở màn, trong buồng tối om. Trông qua kính cửa sổ, giờ bình-thoảng chớp nhoáng: mưa to lắm. Trần-Lan nằm ngủ ở sân gác, đắp chăn bông kín).

Nguyễn-Chi (mở cửa vào, vừa thôi sáo miệng) Lan ơi! Lan! Lan! Lan đâu? (Vấn đèn điện) Ngủ rồi à? Đẻ tiện chưa, mới có một giờ rưỡi mà đã ngủ lảu ra như chết! Ê! ê! Lan! Lan! ngủ gì mà ngủ như thế! (dẫm chân thỉnh-thình) dậy đi, dậy mau, dậy, dậy, Lan ơi! Lai tỉnh, lai tỉnh, Trần tiên-sinh lai-lai tỉnh!... Thằng cha ngủ dừ vậy kia! Không dậy ta đổ nước vào mũi bây giờ.

Trần-Lan - Liệu hồn!... có im đi không, làm cái gì mà nheo-nheo lên thế?

Chi - Gớm! tưởng anh chết rồi. Sao mà ngủ say thế?... Dậy mau có nhiều truyện thú lắm, thú lắm! Đi, dậy! không dậy à?... Đây một cốc nước lã vào tai thì đừng có trách.

Lan - Đổ đấy!

Chi - Ừ, cứ nằm đấy, để tôi cho anh tắm một mẻ.

(Chạy đi lấy chai nước ở bàn. Lan vùng chân dậy, chạy lại đằng sau Chi, bộp tai một cái).

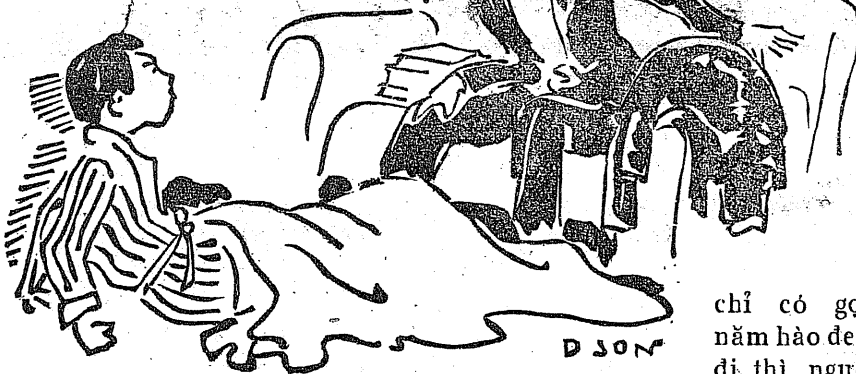
Chi (quay lại) - Thử xem anh có dậy không, hay nhất định nằm bưng.

Lan - Làm cái gì mà ướt lướt thướt như chuột lột thế này? Hay là đi bơi ở đâu về thế?

Chi (cười) - Bơi từ nhà hát tây về đây (ra mở cửa sổ) Này, trông xem, giờ mưa trút nước thế này mà đi bách-bộ từ phố Tràng-tiền về đến đây thì thật là được bơi một mẻ.

Lan - Đáng kiếp! ai bảo cất lên đi xem một mình. Rủ tớ đi có phải tớ thuê xe cho mà về không! Nghe đây này (sóc túi, có mấy đồng xu)

Chi (cởi áo par-dessus ra rồi rước, rồi

ném xuống sô-pha) - Thế nhưng mà sướng lắm! mưa mấy hột, thấm vào đầu! Cái sướng tối hôm nay thì vô hạn!

Lan (ném par-dessus của Chi sang chiếc ghế dựa) - Con khỉ! sướng với khổ gì, làm ướt hết cả sách người ta đây này.

Chi (cởi áo smoking) - Ừ, anh ném nó ra đường cho tôi, cả cái smoking này nữa, và cái nơ này (cởi nơ, để lòng thông ở cổ), và cả đôi giày vernis này nữa (định cởi giày), hay anh ném cả tôi ra ngoài phố, tôi cũng bằng

lòng... (nhảy lại vỗ vào vai Lan, rồi, cười) Ha! ha! thích quá, Lan ạ! không có bao giờ Chi sướng như ngày hôm nay! sao mà sướng thế này, trời ơi trời!... Thế còn anh, anh cũng vui vậy chứ?

Phải đấy! vui lên, nhảy múa lên, hát lên! Đời là một đóa hoa hồng, thơm ngào-ngạt, đẹp mơn-mởn, giữa đám lá xanh rờn, giữa đàn bướm bay muôn nghìn sắc, ai bảo đời là bể khổ?... Đốt hết các nhà triết-lý hủ-lậu, ấy đi cho tôi!... Đời là một trận mưa lạnh đêm đông; phải, vì cái trận mưa đêm nay nó mới mát-mẻ cho tâm-thần làm sao chứ! cái trận mưa mới thú vị làm sao! Đáng thương thay cho những kẻ không biết yêu quý những cơn mưa gió! Nực cười cho mấy anh thiếu-niên nọ, ở nhà hát ra, vội chui gọn thon-lỏn vào chiếc xe hòm kính, co ro như gà gặp bão, còn vui sướng nổi gì! Mưa gió như tối hôm nay, mưa dù buổi, gió dù lạnh, song nó làm cho mình hả-hê, nở nang từng tấm thịt, thì mưa gió mới quý-hóa làm sao! Khi người ta là con trai, lại là con trai hai mươi tuổi, mà lại là sinh-viên Cao-dẳng luật, mà nhất là người ta lại có hai ống chân hùng hớn, thì người ta tội gì không vui-vẻ hứng lấy những giọt mưa rơi, khoan-khoái bao nhiêu...

Lan (mỉm cười) - Và nhất là khi người ta không có tiền thuê xe, vì

Lan (cười) - Hề người ta tóm được ông bạn nào, là người ta soạn chặt lấy để mà bình-phẩm tích hất và đào kép một cách sành-sỏi lắm...

Chi - Không những chỉ giờ nghĩ người ta mới bình-phẩm thôi, cả những khi dương hát, người ta cũng

lớn tiếng chê khen; dẫu đứng nấp cột mà người ta cũng vỗ tay hoặc huýt sáo trước mọi người và to hơn hết thấy mọi người, vì dẫu người ta mua có cái vé năm hào, à năm hào hai, người ta vẫn là một trang thiếu-niên có học-thức, có ý-kiến, có can-dảm chê khen theo ý riêng và có can-dảm yêu những đóa hoa trồng trong hòm kính, - hay là nói cho đúng hơn, người ta có can-dảm yêu những có thiên-kim tiêu-thư ở trong các loges mặc dẫu các cô ấy đã giả những ba đồng bạc để mua một chỗ ngồi. Không những người ta chỉ yêu mà thôi, người ta lại còn tỏ cho các cô ấy biết là người ta yêu nữa...

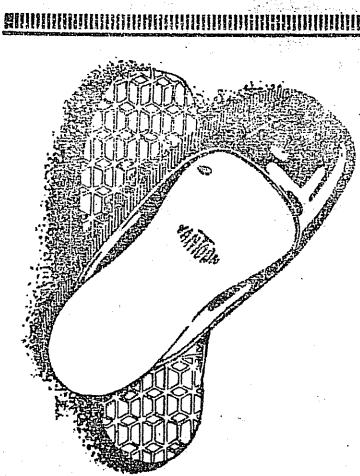
Lan - Thế người ta mới đẻ-tiền...

Chi (khinh bỉ) - Sao cái óc anh lăm thường đến thế!

Anh quê mùa lắm, anh Lan ạ! Anh không có cái tâm hồn khoáng đạt của thanh-niên... Nghe đây, khi người ta là một người trai trẻ, người ta coi khinh những cái chơi chửa của tài sản ấy, người ta mở mắt nhìn ra đời, chỉ biết phân biệt một người con gái đẹp với một người con gái không đẹp thế nào. Cái đôi mắt của trời cho một kẻ thiếu-niên hai mươi tuổi, không phải là để trông xem ai lắm tiền, ai ít bạc, mà chính là để ngắm xem cái nụ cười nào xinh, đôi má hồng nào mẫm mĩm, cái khoe-mắt nào đượm nhiều tình-tử hơn ai... Ngoài những cái công dụng ấy, tôi không biết đôi mắt của tôi đây còn dùng làm việc gì khác nữa. Và lại, tôi không thấy gì là đẻ-tiền trong sự lấy vé năm hào, hay là trong sự yêu một người thiếu-nữ lấy vé ba đồng. Sáu lần năm, ba mươi. Cho dẫu tối hôm nay người ta giàu hơn tôi sáu lần, phỏng đã lấy gì làm trở ngại? Mà đã chắc đâu?

Lan (cười) - Nào, ông trạng-sư đã cãi kiện song chưa, để cho tôi đi ngủ? Buồn ngủ lắm rồi (giả vờ ngáp-vươn vai) Theo phép vệ-sinh...

TRẦN THUỐC LẬU
TU-NGOC-LIEN
1er
JUIN 1933
DON LÊN
HÀNG NGANG
SỐ 8 HANOI

Tết năm nay các ngài dùng giày gì?

Giày Kim-Thời

Marque, dessin et modèle déposés

Kiểu rất đẹp, mũi láng Hoa-kỳ rất tốt, đế cao-xu đen, đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần để da hay đế crepe, không chượt và toẹt ra như đế crepe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không thấm nước. Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ:

VẠN-TOÀN

95, Phố hàng Đào, 95 - HANOI

CHO KHỎI TIỀN

MẮT TẬT MANG

Chúng tôi sẽ trả tiền lại cho người nào sau khi dùng phương thuốc này mà không lành.

1) THUỐC TRỊ VÀ PHÒNG HO-LAO (tuberculose pulmonaire); Ho ra huyết, ra đờm; ho kinh-niên; chữa cả bệnh bronchite và poitrine rất thần diệu. Thuốc dùng hút hơi vào phổi và có đặc tánh: a) Nhựa phốt pho; b) Sát trùng lao (bacilles de Koch); c) Chết huyết hóa đờm.

Mỗi hộp to 2p50, hộp nhỏ 1p50

Chúng tôi sẽ dâng mấy bức thơ cảm-tạ của M. PHAN-BỨC-THÀNH ở Linh-cầm (Hà-tĩnh), M. TRẦN-KHUƠNG phủ Diễn-châu (Nghệ-an) và nhiều bức khác.

M. NGUYỄN-TRUNG-THÂM
Quảng-rá Đông-hới

Chi — Thưa, quan đốc, ngài không cần phải học thuộc lòng những phép vẽ-sinh của ngài tôi mới biết ngài là sinh-viên trường thuốc ạ! Thưa ngài, mời ngài hãy ngồi xuống đây, tôi còn có câu truyện... Tôi đỡ anh ngủ được với tôi tới hôm nay! Nhiều truyện thú lắm, Lan ạ! (nhảy vào ghế xích-đa, nằm dựa đầu) Anh chưa biết cái cơ vui sướng của tôi...

Lan (khảo áo pardessus của Chi, ra khệ của sô) — Lại gặp Tố Lan chứ gì! Hi hửng mãi....

Chi — Không phải! Đố đoán được gặp ai đấy! Gặp Tố-Lan thì chán chết....

Lan — Hay là Bích Trà?

Chi — Cũng không phải!

Lan (nghe ngời) — À, có phải hai chị em Mỹ-Châu không?

Chi — Mỹ-Châu nào?

Lan — Mỹ-Châu và Hồng-Ngọc, ở phố Bờ Hồ, hai cái cột của nhà hát tây ấy mà....

Lan — Ô, không phải! Thương làm sao được!... Tôi đỡ anh biết đây... Trước hết, anh phải biết tôi yêu ai đấy, rồi hãy đoán...

Lan (cười) — Anh ấy à? Anh yêu cả Hanoi, thì còn ai đoán được nữa!

Chi — Bậy quá!... (lại gần) Trước kia, tôi cũng không yêu người nào cả. Nhưng Bích-Trà, Tố-Lan, Thu-Nguyệt, vân vân..., mà anh hay nói đùa đó, chỉ là những con chim xanh thường bay lượn ở phố Tràng-tiền sáng ngày chủ-nhật để làm cái tiêu khiển nhả của chúng ta những buổi độ-thời, không hơn, không kém.... Anh đừng nghĩ nữa, tốn công. Xin thu thư với anh rằng tôi mới yêu một người, một người tuyệt sắc... lại tài hoa... một độ vai-thắng này thôi.

Lan — Anh sẽ cho tôi biết tên?

Chi — Từ ngày yêu có ấy, anh xem, tôi bỏ cả học, bỏ cả những thói quen trước kia; hai tháng nay, chiều chiều, tôi không chơi ten-nít... còn đề thì giờ... lượn quanh nhà người yêu, như con mèo vờn quanh một cái lồng chim khuyển. Biết bao lần ngọn gió chiều tàn thổi đưa tiếng sóng vỗ bên Hồ Tây, đã đem theo những tiếng thở dài của tôi mà bay lượn vào phòng riêng của nàng. Nàng có biết đâu trong tiếng sóng rào-rào của nước hồ, lại có tiếng thổn thức của kẻ si-tình!... Mỗi khi nghe thấy ở trong cửa sổ bay qua vườn những tiếng du-dương của cây đàn piano...

Lan (chú ý) — Piano?

Chi — Thì trong lòng tôi hình như có trăm nghìn con bướm bay rộn tung bừng...

Lan (vẫn chú ý) — Ai thế? Ai mà lại biết đánh piano? Tên là gì? Nhà ở đâu? Nói mau lên, tôi nóng muốn biết.... (vội nói tiếp) muốn biết rõ

người giai-nhân của anh.

Chi — Cái con người mới diễm-lệ làm sao! Đôi con mắt trong như hồ-phách, và xa-xôi kín-đáo như đôi mắt bà tiên... Cái miệng, cái miệng xinh không sao tả được, lúc nào cũng tươi như cánh hoa đào, mà nhìn lâu lại thấy có vẻ buồn như muốn khóc... Hai má có hai đồng tiền, làm cho người đã đẹp lại thêm có duyên mặn-mà. Một món tóc mây bồng bồng trên cái trán tuyết xương và rủ phất phơ bên má như cánh liễu rủ mình trước dóa trăng thu... Nếu anh được trông thấy nàng, hẳn anh cũng nhận rằng nàng xứng với hai tên: Kiều Liên...

Lan (giật mình) — Kiều Liên? Con ông Nguyễn...

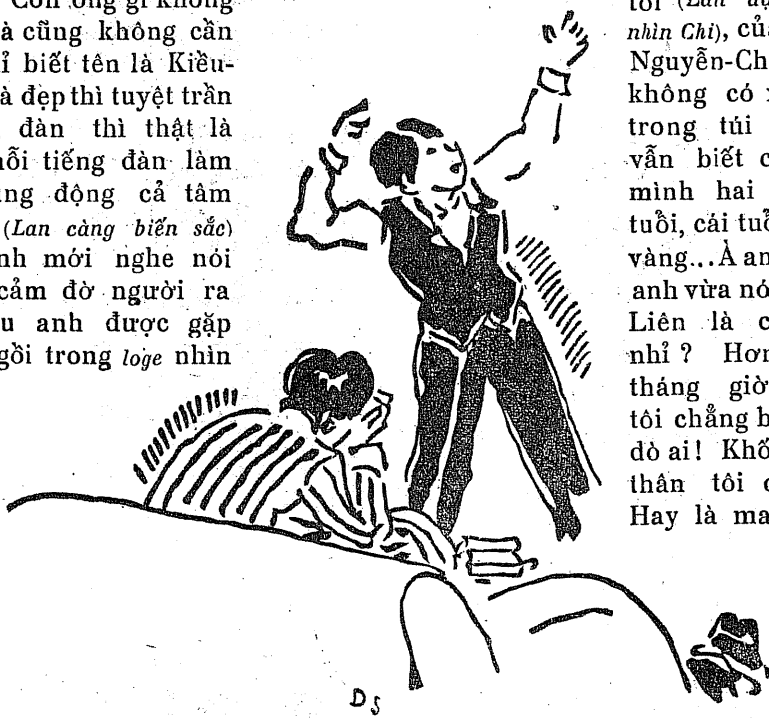
Chi — Con ông gì không biết, mà cũng không cần biết, chỉ biết tên là Kiều-Liên mà đẹp thì tuyệt trần là đẹp, đàn thì thật là hay, mỗi tiếng đàn làm như rung động cả tâm hồn... (Lan càng biến sắc) Đấy, anh mới nghe nói mà đã cảm động người ra rồi, nếu anh được gặp nàng ngồi trong lóe nhìn

nghĩ rằng khi tôi đương làm lợi như thế này thì Kiều-Liên đã vù-vù cái berline đưa về tận nhà, và có lẽ đã cởi quần áo ngoài, nằm ngủ một cách yêu kiều trong đồng chăn nệm ấm-áp, tôi chỉ nghĩ như thế là quên hết cả những cái khổ rầm mưa, và tôi lại cho là có rầm mưa như thế mới thật đúng là một kẻ si-tình...

(Trong khi Chi nói, thì Lan chau mày, nghe ngời, rồi dần dần buồn sụ hần nét mặt lại.)

Chi (vẫn vô tình) — Thật không có hôm nào tôi vui sướng hơn ngày hôm nay! (đi dài bước khắp trong phòng) Ô, tôi thấy tôi khỏe lắm, có đủ sức để bắt tai những kẻ không kính nể Kiều-Liên (đấm dõ một cái ghế dựa) và để cho bọn thiếu-niên biết rằng chờ nên rôm rỏ vào Kiều-Liên của

tôi (Lan đặt mình nhìn Chi), của tôi là Nguyễn-Chi, đâu không có xu nào trong túi nhưng vẫn biết chắc là mình hai mươi tuổi, cái tuổi ngọc vàng... À anh Lan, anh vừa nói Kiều-Liên là con ai nhỉ? Hơn hai tháng giờ nay, tôi chẳng biết hỏi dò ai! Khốn nạn thân tôi quá!... Hay là may cho

sang chỗ cột anh đứng dựa, và suốt buổi hát chỉ nhìn anh thôi, thì...

Lan — Kiều-Liên nhìn anh suốt buổi hát?

Chi — Có gì lạ! Sau hai tháng giờ nhè nhè, ngày ngày chực cửa để bắt chợt cái bóng tiên nga, anh phải biết cái tình của tôi nặng đến thế nào! Đối với một tấm lòng thiết tha như thế, không có lẽ Kiều-Liên lại không cảm-động chút nào hay sao? Nàng có yêu tôi cũng là một sự cố nhiên.

Lan — Anh có chắc Kiều-Liên yêu anh không?

Chi — Anh tưởng tôi vui sướng cả đêm nay, là chỉ vì được gọi đầu dưới trận mưa lạnh giá thôi ư? Không, không, tôi vui sướng là vì tôi có quan-cảm rằng Kiều-Liên yêu tôi mà yêu tôi lắm, hình như có hiểu biết cái tình-si của tôi vậy. Có phải rằng vô cớ mà tôi nhảy hát như thằng điên, và hy-sinh bộ quần áo ở dưới cái thác nước mưa đầu!.... Dẫu bị mưa, lạnh, ướt, anh ạ, tôi chỉ

tôi quá thì đúng hơn, vì chắc anh không tiếc....

Lan (nhặt nhẻo) — Không, tôi không biết mà.

Chi — Anh vừa nói ban nãy... Ông Nguyễn... Nguyễn-văn... gì? Hay Nguyễn-hữu... gì?

Lan — Không, tôi nhầm đấy! Sao anh không hỏi ngay cô Kiều-Liên có phải tiện bao nhiêu không?

Có ấy yêu anh lắm kia mà!

Chi — Có ta yêu tôi, cái đó tôi không đợi anh nhắc tôi mới nhớ ra đâu!...

Nhưng tôi không những chỉ yêu vọng thế này mãi và để cho Kiều-Liên yêu tôi một cách vờ vơ đâu. Tôi muốn tìm cách để chúng tôi được yêu nhau đến bạc đầu, nghĩa là.....

Lan — Nghĩa là anh muốn hỏi Kiều-Liên làm vợ?

Chi — Sao lại không? Tôi sẽ đến nhà ông thân sinh Kiều-Liên, tự giới-thiệu lấy và hỏi rằng: «Thưa ngài, tôi yêu cô Kiều-Liên, là lệnh-ai, xin ngài cho tôi biết muốn đủ tư

cách sùng đáng làm rể ngài thì phải như thế nào? Nếu ngài chưa hứa gả cô Kiều-Liên cho ai, thì xin ngài chắc rằng dẫu những điều kiện ngài bắt buộc khó-khăn đến đâu, kẻ thư-sinh này cũng quyết chiếm được ngôi đồng-sang.....»

Lan — Anh có biết ông ta sẽ trả lời anh ra sao không?

Chi — Ông ta sẽ bảo.....

Lan — ... Rằng: «Mày là một thằng điên rồ, hỗn sược!» và ông ta sẽ mời anh ra khỏi cửa bằng mũi giày tây.... hay là ông ta sẽ bảo nhỏ anh rằng: «Thưa ông, con Kiều-Liên tôi đã hứa gả cho người ta rồi. Tôi rất lấy làm tiếc, ông đến muộn quá. Xin ông hãy dẫn lòng đợi. Khi nào vợ tôi để đưa con gái khác, tôi sẽ báo tin ông biết.....»

Chi — Nếu tôi hỏi lại: «Ngài gả cô Kiều-Liên cho ai?»

Lan — «Tôi gả Kiều-Liên cho một người học-trò ở trường thuốc, mất công sêu tết đã hơn một năm nay «..... Mà người học-trò trường thuốc đó, tôi biết. Bạn học của tôi. Duy tôi không muốn cho anh biết tên trước khi họ lấy nhau.

Chi — Không khi nào tôi tin lời anh. Dù anh chứng thực đến đâu, tôi thề sẽ không bao giờ tin! Tôi đại gì mà không tin những nụ cười âu-yếm, những khóe mắt dụ-dàng của Kiều-Liên nhìn tôi, hơn là đi tin những lời dèm pha!... Không, không, đời nào! Tôi yêu Kiều-Liên và chắc Kiều-Liên yêu tôi, không còn ngờ gì nữa.... Ô, tôi hãy còn nghĩ thấy hương thơm của Kiều-Liên ở quanh mình tôi đây này! (hít không-khí, và nhắm mắt lại) Ô kìa Kiều-Liên đương nhìn tôi, đương cười! (giơ tay) Hồi Kiều-Liên yêu quý của ta ơi! (Nắm phải Lan).

Lan (cẩn mốt, nghĩ một lát) — Anh Chi ơi! tôi khuyên anh điều này, nếu anh không điên, chắc anh sẽ nghe tôi. Anh có một cái tâm-địa tốt, tôi vẫn biết. Vậy anh không nên ích-kỷ, chỉ vì sự vui đùa chốc lát mà làm cho một người bạn trai phải đau đớn.... Người bạn học của tôi yêu Kiều-Liên lắm, yêu hơn anh nhiều. Kiều-Liên cũng yêu anh ta. Sự cưới xin đã sắp định. Anh không nên tìm cách để cướp tấm lòng của nàng đã thuộc về người khác....

Chi — Đã thuộc về một anh học-trò trường thuốc? Vô lý! Nếu tôi là con gái không bao giờ tôi yêu một người học thuốc.

(Còn nữa) ĐOÀN-PHÚ-TỬ

MỘT ĐIỀU LỢI!

Nhà Bát-Giác Bờ-hồ cần mua rất nhiều sách cũ (sách học từ bậc sơ-đẳng đến cao-đẳng, sách truyện v. v...) giá một giá rất cao không những thế lại còn vui lòng để rất nhiều lợi cho người đem sách tới bán. Ví dụ: Ông B đem sách cũ lại nhà Bát-giác bán được 2\$00 lại được phần ấy tặng thêm một cái bon-prime trị giá 2\$00 nữa. Mỗi khi mua hàng mang phần ấy lại sẽ được trừ dần cho hết số tiền đó.

Thực là một việc lợi không nên bỏ qua trong lúc đồng tiền eo-hẹp!

Chú-ý! — Nhân dịp khai-trường, ai mua tới 2\$00 bán-quán cũng san lòng biếu 1 cái bon-prime trị-giá 2\$50.

Nhà Bát-Giác Bờ-hồ

NỘI HÓA chemisette de tennis

Rất đẹp — rất bền

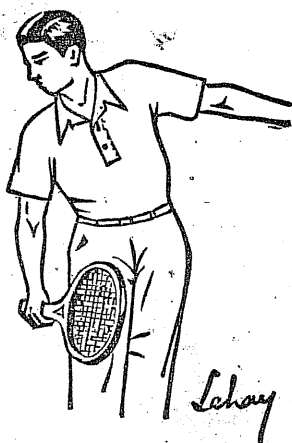
Áo cài khuy giá. . . 1\$20

Áo có fermeture éclair. 1.70

HIỆU DỆT

CỤ'-CHUNG

100, Rue du Colon, — HANOI

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng. Mang lại AN-THÁI sửa sang như mới. Chắc bền giá cũng được hời...

Chỉ có hiệu AN-THÁI làm được xe đúng như xe «Verneuil» vì sau khi sở ấy tan bản hiện đã mua được các dụng cụ dùng làm xe mà bản hiệu lại cam đoan là chắc chắn và đẹp hơn, hiện đã có tang chứng, xin mời các ngài lại xem qua sẽ rõ.

Bán đủ đồ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp. Có 28 mẫu vải dùng để lợp mui, đồng tựa và cắt housse xe nhà và xe ô-tô.

Nhận lợp mui và cắt housse xe ô-tô. Đồng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa và xe bò.

AN-THÁI

Số 2, phố Nguyễn-trọng-Hiệp, Manol tức là phố giữa phố Cầu gỗ đi vào ngõ Gia-ngư

Những việc chính cần biết

trong tuần lễ

Tin trong nước

Ai sẽ nhận chức Toàn-quyền Đông-dương thay quan Pasquier.

Có tin quan Toàn-quyền Pasquier chỉ trong năm nay sẽ về Pháp hẳn. Chức Toàn-quyền Đông-dương sẽ đến tay quan Thống-đốc Nam-kỳ Krauthimer hoặc quan Phó Toàn-quyền Graffeuil.

Quan Thống-sứ Tholance đã tới Hanoi.

Quan Thống-sứ thực-thụ Bắc-kỳ Tholance cùng quan Chánh văn-phòng Virgitti đã tới Hanoi chiều hôm 10-9.

Ông Ngô-dinh-Diệm và ông Lê-thành-Hưng bị cách hết chức phẩm.

Ông Ngô-dinh-Diệm vì sau khi từ chức Lại-bộ Thượng-thư đã tuyên-bố với người quen thuộc những lời lẽ trong đơn xin từ chức mà Chính-phủ cho là trái với hiến pháp hiện-hành nên đã bị cách hết chức tước phẩm-hàm và huy chương theo tờ sắc ngày 1er Septembre.

Cùng tờ sắc ngày hôm 1.9. đã tước hết phẩm-hàm và huy chương ông Lê-thành-Hưng vì ông có can vào các cuộc cô-động để gây ền một mối dư-luận xấu cho Nam-triều.

Hội-chợ Nam-dịnh.

Hội-chợ Nam-dịnh lần thứ 8 sẽ mở từ 26.11 đến 10.12.

Tiền cửa vào định là hai xu.

Dùng thuyền máy để đi tuần.

Hải-phong — Nhà-thương-chính đã cho chạy thử một chiếc thuyền có động cơ đóng ở Hải-phong và định đóng thêm 10 chiếc như thế này nữa để dùng đi tuần ở vịnh Bắc-kỳ.

Kho thuốc súng gần phủ Toàn-quyền di sang Đáp-cầu.

Muốn tránh những tai nạn bất ngờ, nhà binh đã cho dời kho thuốc súng gần phủ Toàn-quyền sang Đáp-cầu, vì cái kho chứa thuốc súng và chỗ chế tạo đạn được ở ngay trong khu vực thành phố đông-dúc.

Quan Toàn-quyền đã về tới Hanoi.

Quan Toàn-quyền đã về tới Hanoi chiều hôm 7 Septembre.

Nhà nghỉ mát của Hoàng-thượng ở Dalat.

Kỹ-sư Pineau đã tìm được một đỉnh núi rất đẹp, ở gần gò nhà ga xe lửa và gần hồ Dalat để làm nhà nghỉ mát của Hoàng-thượng.

Nhà này sẽ làm theo một kiểu — do ông Pineau vẽ — riêng rất tối-tàn, xưa nay chưa từng thấy ở Đông-dương.

CÁC KỲ THI

Thi vào trường Cao-đẳng tiểu học Pháp-Việt ở Hanoi.

Tại Hanoi hôm 6-9, đã có kỳ thi vào các trường Cao-đẳng tiểu học Pháp-Việt.

Tại trường Bảo-hộ số thí-sinh định lấy 160 mà số đơn dự-thi có 400. Tại trường Cao-đẳng tiểu học thiết-lập tại trường Sư-phạm, số thí-sinh định lấy là 80 mà đơn dự-thi có 77.

Tại trường Nữ Cao-đẳng tiểu-học, số thí-sinh định lấy là 30 người.

Thi vào trường kỹ-nghệ thực-hành Haiphong.

Kỳ thi vào ban dạy cầm máy ô-tô tại trường kỹ-nghệ thực-hành Haiphong sẽ mở vào ngày 18 Septembre.

Lớp dạy tốc-ký và đánh máy chữ.

Những lớp học tối chuyên dạy về tốc-ký và đánh máy chữ mở tại phòng thương-mại Hanoi sẽ mở từ thứ hai 2.10.

Sẽ mở kỳ thi tại trường Sinh-tử hôm 14.9, để tuyển học-trò.

TIN THỂ-THAO

Hội Eclair trong khi ở Nam.

Saigon — Hôm 3.9 Eclair đấu với Victoria: 0/2

« 7/9 Eclair » Saigon Sports: 1/0

« 10/9 Eclair » Etoile Giadinh: 2/3

Hội Eclair đã xuống tàu về Bắc.

Giải thưởng bơi 1.600 và 800 thước.

Đến 6 giờ sáng chủ nhật này, (17-9) ông Cung-dinh-Vân sẽ bơi qua hồ Tây cùng với các ông H. Rochat và Dinh. Ông Vân lại treo hai giải thưởng, bơi 1.600 và 800 thước nữa.

TIN TRUNG-HOA

Nhật phản đối việc cử Trương-học-Lương làm Ủy viên năm tỉnh.

Trường-Xuân — Hược tin Trương-học-Lương sắp về nước và sẽ được cử làm Chủ tịch hội-đồng quân-sự Ủy viên 5 tỉnh, người Nhật hết sức phản-đối, cho thế là trái với tinh-thần bản-hiệp ước Đường-cô.

Chức ngoại-giao bộ tổng trưởng mới.

Thượng-hải — Sau khi La-văn-Cán từ chức thì chức Ngoại-giao Tổng-trưởng tạm giao cho Uông-tính-Vệ. Nay Đường-hữu-Nhiệm vừa được cử lên lĩnh chức Tổng-trưởng bộ Ngoại-giao. Đường đã tuyên bố chánh sách Ngoại-giao của Chánh-phủ Nam-kinh vẫn không thay đổi.

Tổng-tử-Văn không tiếp các báo giới Nhật.

Đông-kinh — Tổng-tử-Văn vừa rời ở Ngoại-quốc về Tàu, khi qua Nhật, các nhà báo Nhật có xin vào yết-kiến Tổng để phỏng vấn, nhưng đã bị Tổng cự tuyệt không tiếp.

Vương-đức-Lâm được cử làm Tổng tư-lệnh quân Nghĩa-dũng.

Vì mấy chục quân Nghĩa-dũng nổi lên rải rác khắp mấy tỉnh mà không có người chỉ huy nên các nhà đương-cục Tây-nam đã cử Vương-đức-Lâm lên lĩnh chức Tổng tư-lệnh toàn quân Nghĩa-dũng mặt Đông-bắc.

Vương đã ra mặt Hoa-bắc để trừ liệu kẻ đánh Nhật.

Mua hơn hai trăm máy bay của Ý.

Thượng-hải — Có tin Th..Lương đã nhận lời mua của Ý 60 chiếc máy bay trinh-thám, 100 chiếc ra trận, 36 chiếc khu-trục và các máy bay khác cộng hơn 200 chiếc.

TIN PHÁP

Quan Tổng-trưởng bộ Hải-quân tạ thế.

Paris — Quan Tổng-trưởng bộ Hải-quân nước Pháp M. Leygues đã tạ thế hôm 2-9, ông thọ 77 tuổi.

Ông Albert Sarraut làm Tổng-trưởng bộ Hải-quân.

Paris 6-9. — Bám tang ông Leygues đã cử hành hôm 6-9.

Ông Albert Sarraut đã lĩnh chức Tổng-trưởng bộ Hải-quân thay ông Georges Leygues.

Ông Dalimier, làm Tổng-trưởng bộ thuộc-địa.

Ông Albert Dalimier, thuộc đảng Xã-hội cấp tiến, nhiều lần làm Tổng-trưởng và giữ chức Tổng-trưởng bộ Lao-động trong Nội-các Herriot mới rồi, đã được cử làm Tổng-trưởng bộ thuộc địa thay ông Sarraut.

Ông Daladier với việc quốc phòng nước Pháp.

Ông Daladier đã đến thành Metz để xem công cuộc đề phòng biên giới ở miền Nam.

Sẽ cho thi-hành luật ân-xá ở Đông-dương.

Bộ thuộc-địa đang xét cách cho thi-hành luật ân-xá — đã được Nghị-viện chuẩn y ngày 13.7.33 — ở Đông-dương.

Bản dự án sắc lệnh hiện còn đang xét.

TIN ĐỨC

Nước Đức dự bị chiến-tranh.

Luân-đôn — 4.9, Có tin của phóng-viên ở Bá-linh gửi về, nói nước Đức đang dự bị chiến-tranh. Người Đức ngầm chế rất nhiều, súng thần-công, tạc đạn, xe quạ-sơn, các thứ hơi ngạt và tàu bay. Nhà phóng-sự nói mục đích của Đức làm thế cốt để đòi lại eo biển Dantzig và miền Sarre.

CUỘC SỔ-XỔ CÔNG-THAI

Ngày 1er Septembre 1933

(Tiếp theo)

1000 số được hoàn lại 100 đồng

88.445	106.928	72.696	92.746
94.028	111.131	79.689	09.962
69.730	51.711	90.892	120.473
113.752	51.021	76.767	80.243
92.474	13.528	26.635	69.462
75.896	58.934	106.419	27.273
107.849	35.729	8.850	73.445
84.532	103.345	64.402	122.751
62.027	46.254	36.953	19.632
82.186	205.357	96.380	46.799
40.782	22.261	112.244	117.341
46.522	42.189	13.521	19.734
24.360	16.681	98.110	57.616
7.185	107.193	57.182	95.579
75.268	121.192	99.250	54.676
43.602	108.920	21.782	41.854
26.246	120.605	65.587	87.090
13.264	4.006	40.677	107.231
24.294	98.721	104.580	72.881
115.940	3.679	183.510	55.072
106.392	118.402	103.247	72.958
114.989	36.764	121.764	36.918
29.508	12.970	101.347	1.289
117.378	62.556	43.102	46.632
73.217	48.451	72.155	55.402
6.855	114.201	2.261	112.722
27.509	81.955	123.239	18.472
28.430	66.595	93.675	36.594
24.393	70.350	92.675	77.758
122.001	100.062	112.410	32.071
12.128	105.962	032.266	55.626
84.820	104.918	112.035	33.466
88.203	32.690	14.430	93.419
84.844	705.985	16.981	120.874
84.042	110.637	78.705	45.440
2.227	111.637	11.746	57.806
107.172	81.103	25.892	20.970
67.600	110.468	43.036	113.114
2.666	61.829	84.413	108.564
104.965	36.438	80.123	64.720
29.199	117.652	4.148	1.001
53.372	67.859	22.308	102.144
121.671	105.512	84.940	41.844
95.754	11.764	18.085	42.637
60.038	106.496	197.621	30.706
4.343	99.926	50.022	116.809
103.705	36.626	102.037	105.049
91.846	58.001	97.240	47.736
53.344	72.517	1.531	56.861
88.208	12.080	115.408	16.745
29.488	88.720	90.881	74.475
30.994	53.977	79.608	94.421
120.258	90.171	17.445	27.919
55.369	113.897	4.991	99.958
108.852	11.576	34.807	76.623
26.315	60.914	120.792	98.795
98.295	32.267	69.526	116.788
99.965	110.499	613	18.215
95.453	121.788	110.018	36.895
60.813	48.618	78.243	31.561
8.076	74.207	75.212	31.390
19.101	103.288	84.721	
105.643	62.028	120.328	

(Còn nữa)

Ba điều rất quan hệ!

Quốc dân ta ngày nay mắc phải cái vạ Nha-phiến và cái nọc độc bệnh Lậu và Giang-mai rất nhiều, nhất là các bạn thanh-niên lại càng mắc phải nhiều lắm. Chúng tôi lấy làm lo cho nòi giống, muốn cho đồng-bào thoát khỏi được những bệnh nguy-hiêm ấy, cho nên chúng tôi hết sức nghiên-cứu mới phát-mình ra được môn thuốc rất thần kỳ, chỉ chữa ba ngày là bỏ hẳn được thuốc phiện, không vật-vã, không buồn-bực, khỏe mạnh như thường, thuốc Lậu và Giang-mai cũng chữa ba ngày là khỏi, chóng tuyệt căn, không hại sự sinh-dục. Ai muốn chữa xin đến ở luôn phòng thuốc của chúng tôi ba ngày sẽ được hoàn-toàn vô-sự, nếu không khỏi không mất tiền. Bản hiệu lại chuyên môn chữa được hết các chứng bệnh, và chế đủ các thuốc cao, đan, hoàn, tán, rất hay, đồng-bào chiếu cố sẽ biết.

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG
78, [phố Hàng-Gai, Hanoi

PREMIÈRE LISTE DE TIRAGES DES REMBOURSEMENTS du mois d'Août 1933

Effectué le 30 Août au Siège Social à Hanoi
Sous la Présidence de Monsieur LONG, Administrateur de la Société
Assisté de deux asseesseurs Messieurs Guillaume et Nguyễn-ngọc-Phôi,
tous deux porteurs de titre.

	NUMÉROS des titres sortis au tirage	NOMS DES BÉNÉFICIAIRES
1 ^{er} Tirage 5000\$	11.585	NON ENCORE ÉMIS
2 ^e Tirage 1000\$	1927	Titre de 1000\$ Mademoiselle Jeanne Le Huân Cua 7, ruelle Lefebvre — Saigon
3 ^e Tirage Libération définitive du titre.	199 - A	Titre de 500\$ Madame Nguyễn Huynh Thanh rue de Verdun à Tourane
	199 - B	Titre de 500\$ Monsieur Sang Hou rue du Musée à Tourane

Le prochain tirage aura lieu le Vendredi 29 Septembre, à 10 heures du matin, à la Direction Cochinchine-Cambodge, 205-207 rue Catinat à Saigon.

Le montant du remboursement multiple est [fixé] pour [le mois de Septembre à 5000\$]

VẠN VUI

CÁI GIÁ CON NGƯỜI

Cậu — Này mợ nó này, à quên, này bà kỹ-sư nó này, bà có biết cái giá của bà đáng bao nhiêu không?

Mợ — Cậu chỉ rõ rõ nôm ra thôi. Rá với rõ gì?

Cậu — Thế nghĩa là bà không biết gì. Ông Lư-Sơn bảo:

Giá của bà không bằng giá một con bò cái.

Mợ — Nếu thế, thưa cậu, à quên, thưa ông kỹ-sư, ông không được giá bằng một con bò đực.

Cậu — Mợ nó mau trí khôn lắm. Thông minh lắm. Quả thế: cái giá tôi không bằng được cái giá con bò đực, mà cái giá của con người ta, theo lời ông Lư-Sơn, còn kém xa cái giá một con bò, hoặc cái hoặc đực.

Mợ — Ô hay! Cậu nôm quá. Cơm chẳng ăn, cứ kéo ông Lư-Sơn ra mãi. Cậu hóa rồ mất rồi.

Cậu — Thế mợ chẳng nói: có gì hay, dạy thêm cho mợ biết ư?

Ông Lư-Sơn là một nhà bác-sĩ ở tận nước Anh. Mợ chịu khó ngồi tôi kể chuyện cho nghe. Ông ấy ở nước Anh, ông ấy lằng-lằng làm tính làm toán từ bao giờ chẳng ai biết, rồi một hôm, đánh đùng một cái, ông kê luôn một cái đơn, khai giá con người ta không bằng được giá một con bò.

Mợ — Té ra thế, cậu cứ nói tuốt ra có phải hơn không. Thôi em nghe nghe, nhưng cậu vừa kể chuyện cũng được, cơm

đọc... Ông ta nói trong một bữa ăn, bữa ăn này, cả ông lẫn anh, mỗi người có thấy 45 lít nước.

Mợ — Sao biết?

Cậu — Thì mợ cứ nghe cho hết nào, muốn biết à? Mợ lấy độ mười người, đủ các hạng nặng nhẹ, mợ bỏ tọt cả vào cái nồi cất của lò rượu ta, mà cất lên, rồi chỉ phải làm cái tính chia là ra ngay số ấy. Mợ không thử được, thì thả ngồi lặng yên mà nghe, người ta mới yên chứ! Trong thân thể người ta lại có cả than.

Mợ — Nói nhảm...

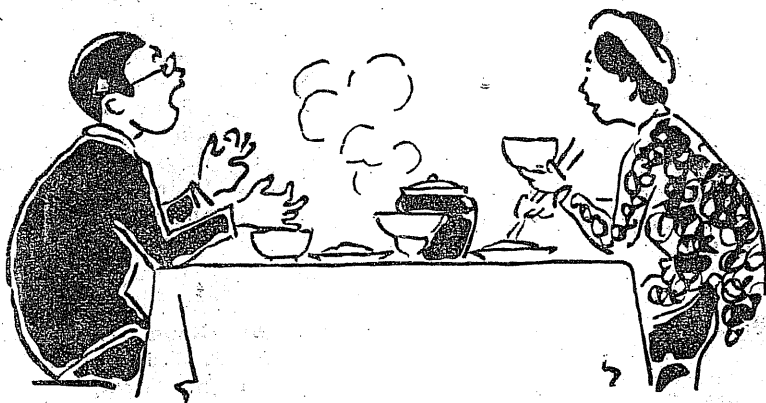
Cậu — Mợ này buồn cười thực, đã bảo ngồi yên, lại cứ nheo nheo mãi. Mợ thử thò cả năm đầu ngón tay vào lửa xem có cháy ra than không?

Ông Lư-Sơn bảo cái số than ấy, nếu đem làm lòng bút chì, thì được chín nghìn chiếc. Được những chín nghìn chiếc, mợ đã nghe rõ chưa?

Mợ là một cái mỏ bút chì đấy, thế mà tôi cứ phải đi mua hoài. Mợ đã khỏe bẻ thì mợ hãy thử nói xem: người giống nào nhiều than nhất?

Mợ — Người da đen chứ gì?

Cậu — Thế là mợ không hiểu câu truyện rồi! Tôi đã biết mà! Tôi nói than đây là cái chất « than » về hóa học cơ, chứ không phải là hân cái than đen đen ở trong bếp đâu. Chỉ viết cũng là một thử than, huyền (jais) mợ làm vòng đeo ở cổ tay kia cũng là một thử than, mợ đã nghe rõ chưa?

Ông Lư-Sơn lại nói: nếu lấy mỏ trong thân người ra, ta có thể làm được bảy bánh xà phòng. Ngoài ra lại còn nhiều chất khác nữa. Thế mợ có biết thuốc ở đâu que riêm, người ta làm bằng gì không?

Mợ — Bằng pháo xiết chứ gì?

Cậu — Phải, mợ thông thái lắm. Pháo xiết hay pháo trả cũng vậy, chế bằng lân-tinh (phosphore), thuốc riêm người ta làm bằng lân-tinh ở trong xương, tuy óc con người ta có thể làm thuốc dùng được hai nghìn hai cái que riêm.

Mợ đừng có như vừa rồi mà nghĩ rằng chỉ những kẻ hay lừa người có nhiều lân-tinh đầu đấy nhé.

Trong người có cả vôi, đủ quét trắng được một cái trần xinh xinh. Ông Lư-Sơn tính chỗ này hơi nhầm vì ông không biết rằng các tiểu thư vôi và công tử bột nước Nam mình lấy đầu mà đóng, chưa niết bao giờ mới hết, nên ông tính còn hơi sai.

Ông Lư-Sơn còn kể thêm một vài chất nữa, rồi tự ý khai phăng ngay cái giá các chất ấy độ 4, 5\$00. Con người ta lại rõ thế ư? Chắc mợ bảo ông ấy khinh đời mà riêu đời chơi đấy. Còn tôi, thì tôi nghĩ vì nhiều lẽ khác:

đấy à? Tôi có lấy lời của bác-sĩ Lư-Sơn mà chế bà đầu! Tôi định phá cái lời rửa mắt ấy đi kia mà. Tôi đã nói hết đầu. Thì bà cứ nghe đã nào.

Mợ — Thế cậu định phá ra làm sao?

Cậu — Chẳng khó gì. Lư-Sơn tiên-sinh tính đến hàng chục thử mới ra được cái giá 4, 5\$00. Chứ tôi ấy à, vì mợ mà tôi chỉ tính có một chất cũng đủ nâng cao cái giá mợ, cái giá tôi, cái giá của mọi người lên gấp nghìn, gấp vạn kia. Tôi chỉ lấy có chất than ra mà thôi. Lư-Sơn bác-sĩ nói than trong người ta làm được chín nghìn bút chì phải không?

Thế mà tôi, ở sở, tôi đã cân thử thì ruột bút chì trung bình mỗi chiếc nặng 1 g 5. Vậy chín nghìn bút chì nặng 9.450 gr tức là 9 ki-lô rưỡi.

9 cân rưỡi than ấy không tính ra chì mà tính ra kim-cương (Kim-cương cũng là than như chì viết, như chất huyền) thì em thử xem cái giá ấy nó thế nào! Một khối kim-cương nặng 9 cân 450 tức 9 450.000 chia cho 205 (1) thành 46 nghìn 97 ca-ra. Mà các hàng châu ngọc họ có bán như bán thuốc phiện đầu: thuốc phiện thì cứ bao nhiêu ly thì bấy nhiêu tiền, chứ ngọc kim-cương nếu bán thế thì ra một khối kim-cương nặng 46 nghìn 97 ca-ra kim-cương vụn ư? Bao giờ kim-cương toàn một khối bán vẫn đắt chứ. Thí dụ một ca-ra người ta bán 55\$00, thì 12 ca-ranguyên khối bán tới 4.000\$00.

Đấy, ở sở, tôi mới tính phác đã thấy 12 ca-ra, giá gấp 80 lần một ca-ra rồi. Nay cái khối kim-cương trong người mợ nó nặng tới những 46 nghìn 67 ca-ra, muốn tính cái hòn ngọc vô song ở trên đời này ấy ư, cũng phải mấy tập giấy và bù đầu hàng tháng trời mới ra được...

Mợ — Thảo nào trong hồi mặt nguyệt, cậu cứ nào: anh yêu em anh quý em, em là hòn ngọc quý nhất đời của anh đấy... Thế cậu đã yêu em thì cậu chiều em một tí nhé, một tí thôi.

Cậu — ???

Mợ — Cậu xoi nốt cơm đi, rồi cứ trong giờ làm ở sở cậu hằng tính, chứ đừng tính ở nhà nhé!.....

CHÀNG THỨ XIII

1) — Kim-cương và các ngọc quý tính theo giá ca-ra là 205 ly.

CÁC BẠN NHỚ ĐÓN XEM

SỐ TRUNG-THU CỦA PHONG-HÓA

Ra ngày 6 tháng 10 tây

PHỤ-TRƯỞNG PHONG-HÓA SỐ 1

Sẽ ra cùng với số Trung-thu

Có đăng truyện của KHÁI-HƯNG

Bán lẻ: 3 xu một số

Phong-Hóa kỳ sau sẽ in bằng thứ giấy tốt hơn.

THẦY HAY NÊN GIẢ-MẠO

Thần Cốc-Lữ đã có tiếng,

Suốt nước Nam đều biết hay.

Có kẻ vô-lại đầu đến,

Muốn kiếm lợi nên giả-mạo thầy!

Tôi xin có lời kính-cáo để đồng-bào biết thầy tướng Thuận-Cốc-Lữ, đến nước ta từ Haiphong đến đây, đã bấy năm nay, tôi đã giới-thiệu thầy cho đồng-bào biết.

Vì thầy xem bói, xem số Hà Lạc, xem tướng nhiều người đều khen tài thầy là nói ai đúng ấy không sai một điều. Cho nên thầy được đông khách: người Annam, người Khách cả các ông Tây bà Đám càng ngày đến xem càng nhiều. Thầy được chính-truyền tự nhà và có học-thức chắc-chắn.

Thế mà nay chung quanh có nhiều kẻ thấy thế, cũng đặt tên hiệu giống-giống nhận làm anh em chú cháu để mong kiếm-lợi: nói làm điều sai, làm cho mang tiếng. Đời này thiếu gì hạng người thấy cái gì hay thời giả-mạo. Cho nên tôi sợ sự giới-thiệu của tôi trước có người tưởng nhầm, phải có mấy lời mách các quý-khách nên nhớ đến « Thần-Cốc-Lữ » trên gác số 40 phố Hàng Bông, Hanoi, mới là chính thầy.

MAI-LỘC-ĐUỜNG

97 phố Lamblot, Hanoi

Peintures GECKO

PHUNG-NHU-CUONG

N° 53, Rue de la Citadelle, Hanoi

Hiệu sơn THĂNG-LONG

Thủy Hủ

Nguyễn - Đỗ - Mục dịch
Nhà in Tân-Dân xuất-bản

Mới ra số

15

14 hồi dần đóng thành quyển thứ nhất,
226 trang lớn, rất đẹp, giá bán 0\$60

Tam Quốc

TOÀN BỘ 6 CUỐN

gần 2.000 trang

TAM-QUỐC TOÀN-BỘ LÀ MỘT BỘ
SÁCH QUÍ, CÁC NGÀI NÊN MUA NGAY
KÈO HẾT. MỖI BỘ BÁN 4\$80, AI Ở
XA GỬI 5\$00 (CẢ CƯỚC) VỀ NHÀ IN
TÂN-DÂN 93, PHỐ HÀNG BÔNG, HANOI

<https://tieulun.hopto.org>

Số 932 E

MỘT NHÂN VẬT
TRONG TRƯỜNG GIAO, TẾ

Bạn đồng nghiệp: Vũ Đình Hải

Trên đây là hình nhà Biện sĩ kiêm Tâm học, — đã từng lãnh dành nơi hải ngoại, — thông minh, lanh lợi có thừa.

Người ta đoán rằng năm nay ông chỉ trong vòng 24 cái xuân xanh.

Tuy vậy mà ai nấy đều công nhận rằng ông Vũ là một trang thanh niên thao sát, nhả nhả, giao thiệp rộng, bạn bè toàn những anh em, chị em trí thức có tài tư tưởng.

Các cuộc khiêu vũ, các việc nghĩa quuyến, các cuộc tranh đấu, tóm lại không có một đoàn thể nào có tính cách công, nghĩa là xét ra có cơ lợi ích cho nhân quần, cho xã hội mà ông không nhúng tay vào.

Vì chốn hội họp nào cũng cần đến ông, cần đến cái xã giao vui vẻ, lịch thiệp của ông.

Người ta bảo rằng ở trong đời mới này, phải có những con người mới ấy.

Trước kia đã có phen nói đến ông, nay lại xin trưng hình một người « dân mới » sắp sửa ra đứng Chủ trương một tờ báo tây, và nhận Đại diện cho báo chí Trung, Nam, Bắc về phương diện doanh nghiệp.

Ông HẢI có cho biết rằng trong những lúc nhàn rỗi, ông sẽ vui lòng xem Tiến tri và Triết tự giúp các bạn đọc giả báo Phong Hóa, — vì về môn học này, ông đã có khảo cứu và kinh nghiệm.

Bác-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYỆN
8, rue Citadelle. Téléphone: 304

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYÊN
CHỮA BỆNH ĐÀN ĐA CON TRÉ

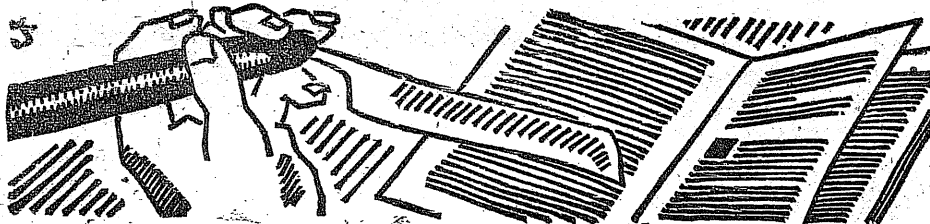
số 8 phố Đường-Thành
(Đường Cửa-dông sau phố Xe-Điễn)
HANOI

TALC DE VENISE PARFUMÉ
«CON-GÀ»

là thứ Phấn Soa-Rôm của Nước Ý-Đại-Lợi.
Khi tắm xong, soa vừa chẳng vừa mát, lặn rôm, khỏi ngứa lại rẻ tiền.

Hộp 120 grs. giá có: 0\$10
Có bán lẻ ở các cửa hàng to các tỉnh.

Tổng-Đại-lý
TRUNG, NAM, BẮC-KỲ
NAM-TÂN
24, Phố Bonnal, Baiphong
Bán buôn và bán lẻ

NHỮNG HẠT ĐẬU DỌN

Cái họa rất có hại.

Trích báo Tân-Thanh trong mục Quay cuồng:

Cái họa chiến-tranh thật rất có hại cho nhân-loại.

Cái họa chiến-tranh mà có hại cho nhân-loại, thì cái họa gì có ích cho nhân loại?

Cái mặt!

Trích trong bài « Cái mặt » (Đông-Phương số 877, mục chén thuốc đắng):

Nếu một cơ quan của một bộ phận trên cái mặt mà không được tốt, hoặc giả hai tai điếc, hoặc hai tai dui, hoặc cái mũi cảm hay cái mũi ngóng, thì cái mặt ấy có kém bề lịch-sự.

Phải, kém lắm! Chả cần trông thấy chỉ đọc câu văn cũng tưởng-tượng ra được là kém lắm.

Thiện xạ.

Trích trong bài « Máy cuộc đi săn ở giải Tràng-sơn Trung-kỳ »:

Các ông thích lấy đèn trời (?) hươu nai lại mà bắn, chứ không thích bắn chạy bắn bay.

Lấy đèn trời hươu nai lại mà bắn? Ý chừng đó là cái đèn kỳ-dị của Aladin. Còn như không thích bắn bay thì đã cổ nhĩa. Hươu nai bay sao được?

Nhìn kim đồng hồ chạy.

Trích trong truyện Nửa đêm của R.D. ra ngày 9-9-33.

~~~~~

NỬA CHỪNG XUÂN

Mai ngồi nhớ đến Lội. Các bạn tìm họ xem Lội ở đâu.

Từ nay các quý-bà, quý-cô hẳn được vừa ý, vì tiệm chính BOMBAY 89, Hàng Khay đã khoáng-trương rộng rãi, với muôn nghìn hàng mới kiểu lạ, thiết đủ chỗ trưng bày cho tiện việc kén chọn. Nhất là vụ cưới xin đến nơi. Tiệm chính BOMBAY đã nhận rất nhiều hàng to D'albène, đóng hộp rất lịch-sự.

Thỉnh thoảng có ngược đôi mắt bỏ câu nhìn kim đồng hồ chạy. Chạy từ từ chậm như kiến bò.

Không, chạy chậm hơn kiến bò một tí, tuy nó chạy.

Cuộc bút chiến giữa hai báo
Đông-Pháp và Trung-Bắc.

Về cuộc tranh đấu bóng tròn Eclair — Saigon Sports tuy cả hai báo Đ.P. và T.B. đều cho ta biết hội bóng ngoài Bắc được một bàn tròn, song phần đối nhau rất kịch-liệt về chỗ xếp đặt đấu thủ.

Theo báo Đông-Pháp thì đấu thủ hội Eclair xếp đặt như sau này:

Koay, Ba, Quý, Trọng, Tín.
Tâm B, Moreau, Nhân
Tương, Bình
Fays

Nhưng theo báo Trung-Bắc thì lại khác hẳn:

Koay, Ba, Nhân, Trọng, Tín
Tâm B, Thiện, Lan
Bình, Tương
Fays

Không những thế, hai bạn hội-đồng lại còn bình-phẩm cách chơi của các đấu thủ nữa. Thí dụ:

Đông-Pháp:
« Thủ quân Quý thay Moreau đứng trung-trương tiền đạo, còn Moreau lại về đứng trung-trương tiếp ứng. Moreau chơi dở hết sức.

Bản được do Quý nhân dịp trước gôn hỗn loạn, đưa vào lưới ở phút thứ hai mươi, tăng đầu, v.v...

CHỮ XẾP Ô

Bảng chữ xếp ô dưới đây không tiện tiện như các bảng thường đăng trước, nhưng không khó gì, các bạn đọc-giả tìm cho vui.

Seco

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Ngang

1. — Gặp nguy chẳng rợn lòng — Truyện Bao công. — 2. — Làm mà phải rứt cổ. — Câu nào cũng thích — Có nào cũng muốn. — 3. — Nhớ ông Gutenberg — Khi ta « lên voi », chứ không phải « xuống chó ». — 4. — Tên hèm của ông tượng đồng đen. — 5. — Dù các thứ khoái — Dùng đến, khi đập lúa xong. — 6. — Tiếng ở nhà nho — Chữ cảm — Nỗi tiếng giữ giới là « anh hùng » xứ Uruguay. — 7. — Đứng trong điệu thuốc-lào — Chữ cảm —

Seco

Trung-Bắc:

« Thiện rất trời hơn, lần trước (?) ... v.v... »

Vậy thì còn biết đường nào mà mò? Vì Moreau, Quý, Thiện, Lan vừa có chơi vừa không chơi.

Quý vừa đưa bóng vào gôn, vừa không đưa bóng vào gôn, vừa bị thương, vừa không bị thương.

Moreau vừa chơi dở hết sức, vừa không chơi dở hết sức.

Nếu xem báo mà khó biết hơn không xem báo, thì cứ tưởng-tượng ra cái bảng xếp đặt đấu thủ còn thú hơn. Chẳng hạn:

Bình, Tương, Lan, Thiện, Tâm B.
Fays, Quay, Trọng
Ba già, Nhân
Tín

Trong bát chè nhà

Trích trong truyện « lời thề » của Khái-Hưng đăng trang 6, 7 số này:

Liên vợ em và An con em sẽ bỏ vợ không cha không mẹ, không anh không em.

Có lẽ khi làm chung Văn-Quang nói sáng chẳng? Vì Liên không mẹ thì còn có thể chứ An thì tất là có mẹ tức là Liên.

NHẤT-DAO-CAO

HỘP THƯ

Ô. D. Cầu-Hanoi — Ông muốn giúp bản báo xin cảm ơn. Nét vẽ của ông rất hay, song ông nên để ý đến lời chú-thích, thì mới có thể đăng được.

Cô Thu-Hằng và cô Thanh-Thủy — Thưa hai cô, ông ấy trước buồn sơn ở Phú-Thọ sự-nghiep ông ấy chỉ có thế!

CÙNG CÁC ĐẠI-LÝ

Những số báo bán còn, cuối tháng xin gửi 22
một lượt với bản tổng-kê và ngân-phieu 36.172
Báo gửi trả lại, ngoài băng xin 77.758
hoặc tên hiệu của nhà Đại-lý 32.071
33.626
33.466
93.419
120.874
Cùng với Tú-Bà — Cô ấy nói 45.140
8. — 600 trình mới đặc — Để gặt 157.806
9. — Cu-Bàng tâm-đương — Cầu bởi chơi 70
Em chẳng ở đâu. — 10. — Không có họ lẽ
nên không lười — Để dùng của nhà Kiến-
trúc — Cả thì không sao, nửa thì hóa gấu. —
11. — Cần phải thấp đèn trong sọ — Ông đồ
la-tinh ghé má bên phải — Khi có Kiều bị
nhìn vào tận mặt. — 12. — Hạt đậu trong hũ
khóc.

Dọc

1. — Hai kinh — Không có, khó nên việc
gì. — 2. — Sao một mà hai? — Rõ rầm bằng
lời nói. — 3. — Thổ sản dưới xóm — Thầy
kỳ chó có xóm mà từ — Chó đem nướng mà ph
công. — 4. — Để mời ông vài ngời — Nhớ
đến bài: Học để làm chi? — Chữ cảm. — 5
— Ở bề vào... ruột — Tiếng kêu khi bị tung
hùng — Một đức tốt của ông Âm Hiếu. — 6.
— Trẻ con mừng: đóng được rồi! — Phải làm
trước khi đi xa. — 7. — Bằng lòng cho — Tả
trong bài « Thu-Điếu » — Cái khổ đựng vàng
— Thuốc bỏ nuốt dần. — 8. — Tú-Xuất hiện
thời — Chữ Cảm — cây muốn lặng, mà gió
chẳng dừng — Chữ cảm. — 9. — Chó coi l
như hùm nước — chữ cảm — Bộ giò của chủ
bút báo nọ khi đã đuổi kịp hồng hồng. — 10.
— Tiếng nào-nhiệt ở « môn-tiền » — Ông
Linh-nhân với con lừa — Năm nông-thời vừa
— Nghề phùng mồm há mồm. — 11. — Tên hủ
một ông vua — Bombon đi rồi Bombon lại về
— Đứng đầu một « ngũ » — Tiếng đệm lễ phép.
— 12. — Tưởng nhầm (giọng Nam-Kỳ) —
Một đặc-tính của ông Nguyễn-trọng-Thuật —
Hình cái móc mành.

Nhà giồng răng TRẦN-QUANG-MINH

Số 199, Hàng Bông-lờ — HANOI

Là một nhà chuyên riêng về một nghề giồng răng mà đã từng được rất nhiều quý-khách Tây Nam gửi giấy ngợi khen, dù công việc về hai hàm răng cho là khó khăn đến thế nào cũng cam đoan làm được vừa lòng đẹp ý khách một cách rất dễ.

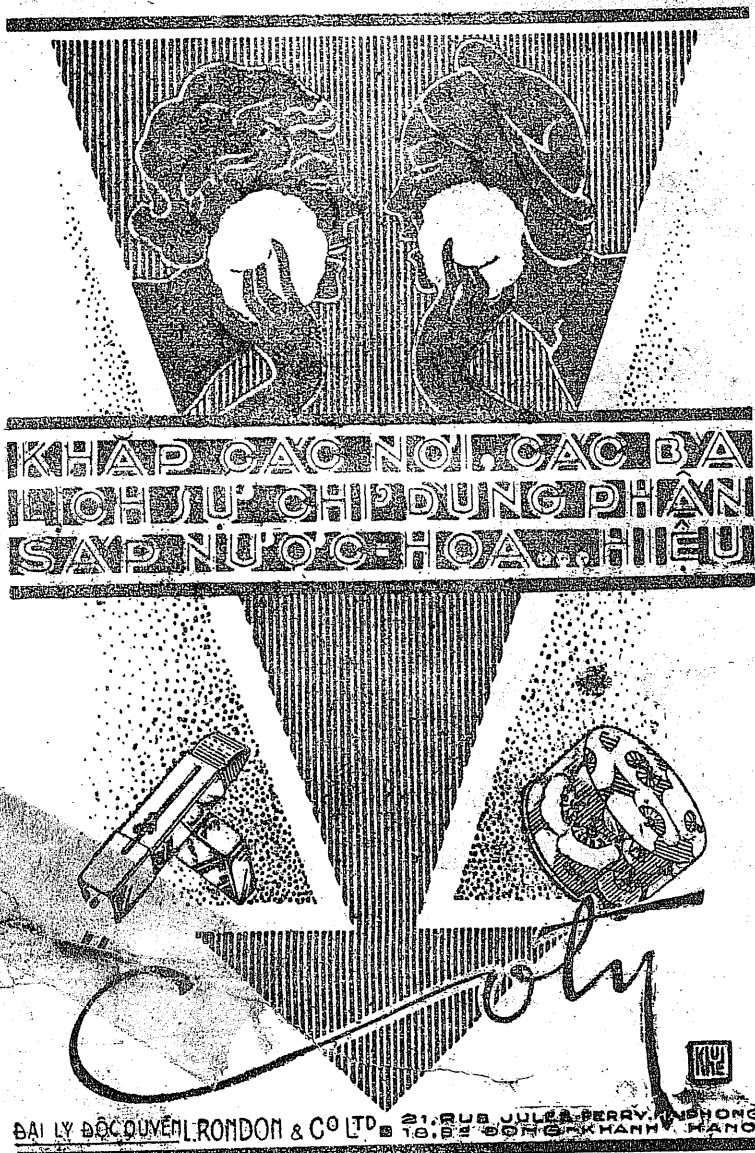
HỘI PHỤ-HUYNH HỌC-SINH

Từ khi người Pháp sang gieo giống hạt văn-minh ở xứ này thì các Ngài hiểu ngay nền âm-học là cần, nên kẻ gửi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục-dịch mong sao cho con em chóng được thành tài. Xong cũng nhiều người bất-mãn, vì gửi con đi xa có nhiều điều bất-tiện mà tìm nơi học đứng-dấn nhiều nỗi khó-khăn, nên ông LEURET, cử-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Cứu-tế Toàn-Quyền Đông-Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc, còn nhớ nhời yêu-cầu của các Ngài, mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo-hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giới bên Pháp mà đào-luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tức là :

Lycée libre HONG-BANG Hanoi

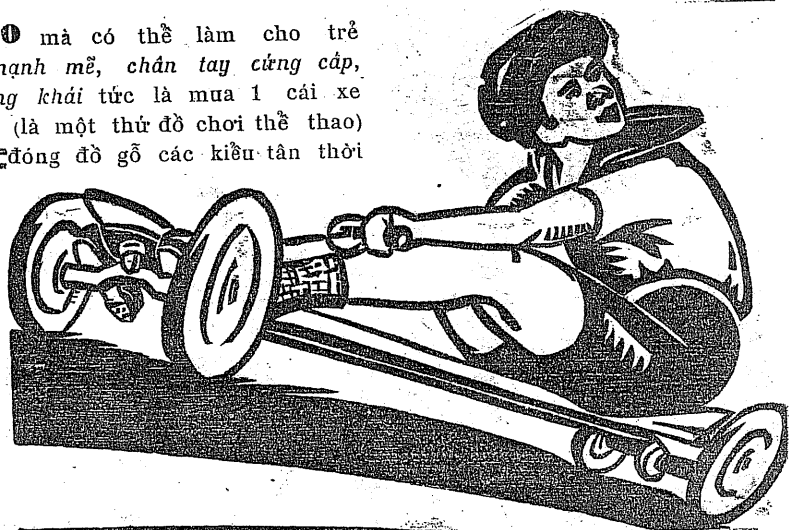
Trường tuy mới mở mà niên-học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh : nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-Lao, Cao-Miên, Xiêm-La, Ấn-Độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kể thì bằng tây (CEPF, BE, BEPS, BS, Bacc. Métro), người thi bằng bản-xứ (CEEI, CEPFI, DESPFI, Bacc. local). Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư-thực này được phép mở đến ba Tú-tài và giấy đi đủ các kỳ thi, mà quy-mô kỷ-luật theo như các trường có tiếng bên Pháp. Trường ở đũa Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông, có sân chơi mát-mẻ, cây cối um-tùm, có chỗ cho lưu học-sinh ăn ở ngay trong trường tiền ăn học không tính đất. Các lớp nghỉ-hè có đủ. Niên học 1933-34 bắt đầu ngày : 1er Septembre hồi 7 giờ sáng. Ai xin học hay xin cuốn điều-lệ thi đến 70 Hàng Trống hay viết thư đề :

Monsieur le Directeur du Lycée libre Hong-Bang Hanoi.

Chỉ có 3\$50 mà có thể làm cho trẻ con được mạnh mẽ, chân tay cứng cáp, tinh thần sảng khoái tức là mua 1 cái xe AUTOFORT (là một thứ đồ chơi thể thao) Bán tại nhà đóng đồ gỗ các kiểu tân thời

PHUC
LONG

(tức là nhà PHÚC-THÀNH cũ)

Ở số 43, phố hàng Đậu, Hanoi — Tél. 251

Mua buôn từ 10 cái trở lên có giá riêng

Có giấy nhận thực bằng khen chữa về bệnh

LẬU GIANG

(sẵn lòng giúp các người nghèo khổ chẳng may bị phải)

Bệnh lậu phát ra sưng, tức, mủ, mẩn, cường dương đau, đi đại buồn, dù nặng nhẹ thế nào, chỉ dùng 1 lọ thuốc trong 24 giờ đồng-hồ là dễ chịu ngay, 0\$50 một lọ, 5\$ 12 lọ, mà sau khi khỏi bệnh này đi độc còn lại nước tiểu khi trong khi vàng, lâu vẫn đục (filament) qui đầu vơn-rớt, thì thoáng nhói ngứa, còn ra một chất nhờn-nhờn tựa mủ; mà có khi các đầu xương thường đau mỏi, chỉ dùng 1, 2 hộp, nặng 3, 4 hộp kiên-tinh tuyệt-lậu (thuốc triết học) 1\$50 một hộp là khỏi rồi. Thuốc giang 0\$70 một lọ (có nhận chữa khoán không khỏi sẽ trả lại tiền).

Bình - Hưng

88 - Pavillons Noirs (phố Mã-mây) - Hanoi - Giấy nói: 543

THUỐC LẬU KIM-HUNG HẠ GIÁ

Từ xưa đến giờ, bản-hiệu chỉ chuyên môn mấy phương thuốc đặc biệt : Giang-mai, lậu mới, lậu kinh-niên, phòng-tích đau dạ-dầy, điều-kinh, khí-hư vân vân..., mà thịnh vượng bội chừng, bởi vì những thuốc của bản hiệu chế ra đều linh-nghiem như thần, ai uống cũng khỏi cả, cho nên mới bán được chạy mà mở mang chóng thế, nay bản hiệu dọn sang nhà mới, sửa-sang đã xong, bản hiệu muốn đáp lại cái thịnh-tinh của các ngài đã chiếu-cổ và muốn giúp những bệnh-nhân ít tiền, cũng có thuốc hay mà dùng, nên bản hiệu đã trừ tính bớt đi được rất nhiều tiền phí tổn (frais généraux) để hạ giá các thứ thuốc xuống rõ nhiều để ai cũng có thể mua được. Vậy bắt đầu từ 30 Aoút 1933 này trở đi, các thứ thuốc sẽ hạ giá như sau này :

1) Thuốc lậu con Phụng	số 19 để chữa người lậu mới mắc, đại buồn ra mủ nhiều,	mỗi ve 0\$60 nửa tá 3\$00
2) Thuốc lậu kinh niên con Phụng	số 20 để chữa người lậu kinh niên (chroniques, gouttes militaires, filament)	« 0, 60 — 3, 00
3) Thuốc giang mai con Phụng	số 21 để chữa các bệnh tim-la, củ đinh, thiên pháo, phát hạch lở loét	« 1, 00 — 5, 00 1, 20 — 6, 00
4) Cố tinh bổ thận giải độc	số 22 tức là thuốc tiết độc lậu và giang mai rất thần-hiệu	« 0, 40 — 2, 00
5) Thuốc phòng tích đau dạ dầy	số 21 để chữa bệnh ăn không tiêu, no hơi, hay ợ, đau ruột, vàng da	« 0, 80 — 4, 00 « 0, 60 — 3, 00
6) Hồng-phương-hoàn-thuốc-điều-kinh	số 24 để chữa bệnh kinh không điều, đen quá loãng quá đau bụng	
7) Bạch-phương-tán, thuốc khí hư	số 25 để chữa bệnh khí hư bạch đới	

Còn nhiều các thứ thuốc khác rất hay, như thuốc đau mắt, màng mỏng cũng khỏi, cam tích, cam tẩu mã vân-vân..

Bản hiệu lại lấy nhãn chim Phụng đậu trên gò — Phụng cương vi ký — để trình tòa làm marque déposée, là vì gần đây đã có người bắt chước làm giả thuốc của bản hiệu, vậy những thuốc nào không có nhãn ấy là không phải của bản hiệu chế ra, bắt đầu từ 1er Septembre các ngài mua thuốc nên nhận kỹ cái nhãn con Phụng ngũ sắc kéo nhằm, vì bao nhiêu thuốc cũ ở các đại-lý của bản hiệu ở các nơi đều phải gửi về để đổi lấy thuốc mới hết thầy, chỉ trừ có Saigon và Dakao là phải chậm chút ít mà thôi, vì đường xa quá không gửi kịp. Thơ và mandat xin đề là Mr Kim-Hung, 81, Route de Huế Hanoi. Xin nhận kỹ : giá bán nửa tá có trừ là chỉ để tặng ngài nào mua một lúc tại hiệu chính Hanoi mà thôi, ở các đại-lý không có lệ ấy.

Kim-Hung Dược-Phòng 81, Route de Huế, Hanoi kính bạch

Các nơi đại-lý, Haiphong 130 Avenue Paul Doumer ; Nam-dinh 28, Rue Champeaux ; Thanh-Hóa 32, Grand'Rue ; Vinh 44, Rue Maréchal Foch ; Huế 18, Rue Gia-long ; Saigon Nguyễn-thị-Kính 30, Rue Aviateur Garos ; Dakao R. A. 146 Boulevard Albert 1er

HIỆU THUỐC TO NHẤT ĐÔNG-DU'ÔNG

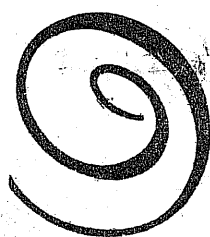
Pharmacie

Chassagne

Chủ nhân : ông LAFON và ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỬA GỖ-ĐA VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIỆM)

Bàn hiệu có bán :

Thuốc chế theo đơn của Quan Bác-Sỹ
Thuốc chế-sản chữa đủ các bệnh
Các đồ buộc thương-tích
Các khí-cụ để làm thuốc
Các chất hóa-học
Các đồ trang-sức như phấn, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT
VÀ THƯỢNG HẠO-HẠNG.
THUỐC BÁN RẤT CHẠY
NÊN BAO GIỜ CŨNG MỚI.

Tiếp đãi bạn hàng một cách rất ân-cần.
Ở xa viết thư về sẽ trả lời ngay.
Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.